cover 15 1:Layout 1 4/12/15 4:30 PM Page 2

Fotók: Lónyai Zsuzsanna

KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS–KÖZÖS ALKOTÁSOK

A festészet napja alkalmából rendezett kiállítás alkotásai a MÁV-telepi iskolában

ISSN 2064-363-2

III. évfolyam
2015/1. szám
március

A Wesley-pedagógusok és -diákok életmód- és iskolamagazinja

ára 450 Ft

Új magiszter

Kelj, magyar ifjúság, légy te virág magad!
Nem drótos fűzérbe görbítve – légy szabad virág szabad földön!
hogy árván maradva megrablott birtokán mondhassa a magyar: „Kicsi az én szobám, kicsi, de nem börtön!”

Wesley Oktatási Intézmények

cover 15 1:Layout 1 4/12/15 4:30 PM Page 4

TARTALOM

ÚJ MAGISZTER III. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

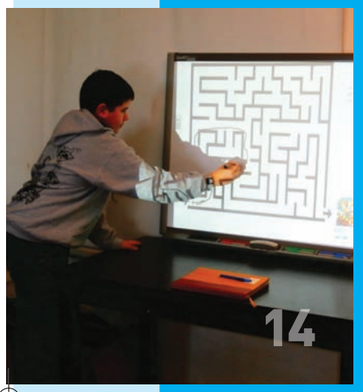

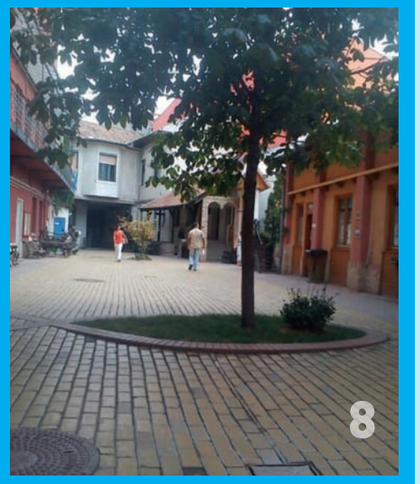

A gyermeki közmunka 3

Kényes ügyeink 6

Bemutatkozik a Wesley oktatási birodalom: a Wesley János Lelkészképző Főiskola.....8

Aktualitások, programjaink 11

Az IKT eszközökkel segített oktatás szükségessége a Wesley intézményekben 14

Új rovatunk: a Napsoroló..... 16

Pályázati hírek..... 18

A Fehér Rózsa mozgalom 22

Ki volt Dietrich Bonhoeffer? 24

Kulturális ajánló 26

Melyek a kamra legjobb gyógyító szerei?..... 30

Megrendelés..... 33

A Szentföldről meghirdetett verseny-játék megfejtései 34

Az új verseny-játék 35

A címlapon idézett költemény részlet a Nyugat 1923/1. számában megjelent Babits Mihály: Petőfi koszorúi című verséből

Kiadó: Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) • 1086 Budapest, Dankó utca 11. • Telefon: 36-1/210-5400
Szerkesztőbizottság: dr. Iványi Gábor, a MET, a fenntartó képviselője e-mail cím: ivanyigabor@wjlf.hu
Főszerkesztő: dr. Palotás Katalin telefon: 36-06-30/2039154 e-mail cím: palotas.katalin1@gmail.com
Művészeti szerkesztő: Farkas Csilla • Főiskola: Nagy Péter • Közoktatás: Kopcsik István • ISSN: HU ISSN 2064-3632

VERSENY-JÁTÉK

TANULÓKNAK, TANÁROKNAK, A MAGYAR VÁRAKRÓL

MAGAZINUNKBAN VERSENYT HIRDETÜNK, MAGYAR HELYSZÍNEKKEL.

A feltett kérdésekre a helyes válaszok akár az iskolai tanulmányokból megadhatóak, de utánanézhetünk könyvtárban, interneten – így sok hasznos tudnivalóra szert tehetünk.

A verseny-játék feladatai sokkal könnyebbek, mint az előző évi, Izraellel foglalkozó feladatok, így mindenkit buzdítunk a játékban részvételre.

A helyes válaszokat beküldők között minden fordulóban külön sorsolunk egy nyertest, akinek értékes könyvjutalmat adunk.

A négy forduló győztese kétnapos kiránduláson vehet részt az általa kiválasztott, a feladatok között szereplő helyszínek egyikén.

1. Mi a képen látható várrom neve?
Melyik két hegyünk látható a magaslatról, ahova épült a vár a 13. században?
Milyen községhez áll közel ez a várrom?
Mit jelent a község neve?
A jelenleg már romos várrom eredetijét ki építtette?
Milyen hadi eseményekben játszott szerepet a vár?

2. Mi a képen látható vár neve?
Melyik hegység sziklacsúcsától meddig húzódik a vár?
Miért játszott fontos szerepet ez a vár IV. Béla idejében?
Mikor volt az első ostroma?
Mi a hatszög alakú, vastag falú lakótorony neve?

A megfejtések beérkezésének határideje a magazin megjelenését követő hónap utolsó napja, a megfejtéseket a név és elérhetőség pontos feltüntetésével az alábbi e-mail címre várjuk: palotas.katalin1@gmail.com vagy postán az Új Magiszter magazin szerkesztőségének címezve (1086 Budapest, Dankó utca 11).

VIDÁM JÁTÉKOT KÍVÁN ÉS MINÉL TÖBB MEGFEJTÉST VÁR A FELADATOK ÖSSZEÁLLÍTÓJA:
Palotás Katalin

A 17. oldal alján lévő találós kérdések megfejtése: FÖLD; JÉGVIRÁG; HAGYMA; SZIVÁRVÁNY

03-05 Szudiapr:Layout 1 4/12/15 4:40 PM Page 1

A GYERMEKI KÖZMUNKA

Ha gyermekeink sorsát kellene röviden jellemezni, talán a legtalálóbb mondat az lenne: nagyon sokuknak csak a táskája van teli, a gyomra meg üres. Mégsem ez a legkisebb közös többszörös az életükben.

Mi az, ami leginkább összehozza a mai kor emberpalántáit? Az állam ellopta gyermekkorukat. Az állam ellopta álmaikat. A mai kor gyermekei az igazi közmunkások, akiknek nincs megállásuk, tenniük kell a dolgukat minden nap, ha nem akarják megismerni közelebbről az állam büntető hatalmát. Dolguk van elég. Legelső feladat, háromévesen elengedni az anyai kezet, kilépni a családi fészekből, és megkezdeni azt legkevesebb tizenhárom évig tartó időszakot, amikor az állam mondja meg, a nap melyik órájában, mit lehet, mit kell tenniük.

Óvodának hívják azt az intézményt, amelynek az anya köteles átengedni gyermekét, akkor is, ha saját maga szeretné formálni jellemét. Nem teheti, s éppen ez a lényeg. Nem lehet elég korán megkezdeni az állami elvárások beültetését az agyakba. A magyar óvodákban a legfontosabb cél, minél kisebb költségvetésből megoldani a lehető legtöbb gyermek őrizetét. Őrizetét, s ez a kifejezés nem véletlen. Az igazi nevelő munka feltételei nincsenek meg. A magyar óvodákban egy gyermekre elégséges, ha két négyzetméter helyet biztosítanak. Egy óvodai csoportba harminc gyermek is bezsúfolható. Nincs külön-külön szoba a pihenésre, játékra, foglalkozásokra, étkezésre. A

03-05 Szudiapr:Layout 1 4/12/15 4:40 PM Page 2

beérkezéstől az eltávozásig egyetlen helyiség áll rendelkezésre minden óvodai tevékenységhez. Az eszközök sok helyen hiányosan állnak rendelkezésre, kopottak. Az óvodákba alig-alig jut el a speciális szakértelemmel rendelkező szakember, például a logopédus. Az óvodák nincsenek felkészülve a cukorbeteg, a lisztérzékeny gyermekek ellátására. Egy óvodapedagógus legkevesebb heti harminckét órát köteles az óvodai foglalkozások megtartására fordítani, de további heti négy óra megtartására kötelezhető. A fennmaradó időben készüljön a másnapra, vegyen részt a nevelőtestület munkájában, törődjön az egyes gyermekek gondjaival, fogadja a szülőket, s fejlessze saját ismereteit.

Az iskolai élet nem sok jót tartogat a tanulóknak. Eltöröltek minden olyan szabályt, amely védelmüket volt hivatott biztosítani. Így sorsuk attól függ, milyen tanárokat, milyen nevelőtestületet fognak ki. Miért is tartalmazná egy „nevelés centrikus" törvény azokat az alapelveket, azokat a gyerekbarát szabályokat, amelyek hosszú időn át rögzítették, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a pedagógiai szervező munka alapja? Miért is tartalmazná egy „nevelés centrikus" törvény, hogy a gyermeket nem lehet az első-három iskolai évfolyamon megbuktatni? Miért is tartalmazná egy „nevelés centrikus" törvény, hogy a gyermek tanulmányi munkájáról a pedagógus készítsen szöveges értékelést? Miért is tartalmazná egy „nevelés centrikus" törvény annak lehetőségét, hogy az iskola minden tanulónak egyéni tanulási útvonalat dolgoz ki? Nem tartalmazza egyiket sem! Mert nem ezek a fontos szempontok. A lényeg, hogy minden gyermek tudja, mi a kötelessége, mit vár el az állam, s ha nem teljesíti a kötelességeit, szigorú szankciókra számíthat. Az óvodából az általános iskolába átlépő gyermeknek nincs kegyelem. Reggel nyolctól délután tizenhat óráig az iskolában kell lennie a hét minden napján. Egyetlen tanteremben tölti napjait, akár harminc társával közösen. Nincs lehetősége alvásra. Nincs olyan előírás, amely kötelezővé tenné étkeztetést.

Mennyit kell „dolgoznia" a tanulónak? Íme: a tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma egy tanítási napon nem lehet több hat tanítási óránál az első-harmadik évfolyamon, hét tanítási óránál a negyedik-nyolcadik évfolyamon, nyolc tanítási óránál a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon. A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak száma egy tanítási héten az első-negyedik évfolyamon legfeljebb kettő, az ötödik-hatodik évfolyamon legfeljebb három, a hetedik-tizenharmadik évfolyamon legfeljebb négy órával megemelhető. A tanuló napi és heti terhelésénél figyelmen kívül kell hagyni az egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgyat, a szakkörök, önképzőkörök óráit, a mindennapos testnevelési órákat meghaladó többlet-testnevelési órákat. Az iskola és a szülő „együttműködésével" egy első évfolyamra járó hatéves gyermeknek akár heti harminckettő-harmincnégy órája is lehet. Az államcél teljesül. A gyermekeket ki kell vonni a káros szülői befolyás alól. Az állam jobban tudja a szülőknél, hogyan kell alattvalókat nevelni a gyer-

03-05 Szudiapr:Layout 1 4/12/15 4:41 PM Page 3

mekekből. Feltehetően ezért lehet olyan kósza híreket hallani, hogy a nyári szünet idejét lényegesen le fogják rövidíteni, s a tanulókat nyári táborokban kell megfosztani annak lehetőségétől, hogy egyéniségüket, személyiségüket a család káros befolyása alakítsa.

Visszatérve az egész napos iskolai benntartózkodáshoz, annak ideje nem elégséges arra, hogy a tanuló felkészüljön a következő tanítási napra. A házi feladatot otthon, az esti órákban kell megírnia. Hogy milyen tantárgyból és mennyi a házi feladat, az tanárfüggő. Mint ahogy az is, hogy a hét végére, a tanítási szünetekre melyik tanár mit ír elő a „lazsálás" megelőzése céljából. Talán érthető, ha a tanulók elfáradnak, nem tudnak figyelni, nem tudnak uralkodni magukon. Talán érthető, de nem megbocsátható! A legkisebb tanuló is kizárható fegyelmi eljárás keretében az iskolából, illetve eltiltható a tanév folytatásától is. Néhány hét múlva hatályukat vesztik a köznevelésről szóló törvénynek azok a szabályai, amelyek a tanulói fegyelmi eljárás lefolytatásának garanciáit tartalmazzák. 2015. június 15-étől nem lesz benne a törvényben, hogy „nem indítható fegyelmi eljárás, ha a kötelezettségszegés óta három hónap már eltelt.", továbbá az sem, hogy a „fegyelmi eljárás megindításáról – az indok megjelölésével – a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét értesíteni kell. A fegyelmi eljárás során a tanulót meg kell hallgatni, és biztosítani kell, hogy álláspontját, védekezését előadja. Ha a meghallgatáskor a tanuló vitatja a terhére rótt kötelességszegést, vagy a tényállás tisztázása egyébként indokolja, tárgyalást kell tartani. A tárgyalásra a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét meg kell hívni. Kiskorú tanuló esetén a fegyelmi eljárásba a szülőt minden esetben be kell vonni. A fegyelmi eljárásban a tanulót és a szülőt meghatalmazott is képviselheti."

Ami a pedagógusokat illeti? Helyzetük furcsa. Megfosztották őket a tanítás szabadságától, bekényszerítették őket a pedagógus karba, kötelezték őket, hogy tartsák be az etikai kódexet, kötelezték őket arra, hogy egy hivatali eljárásként

megszervezett minősítés során bizonyítsák be pedagógus alkalmasságukat, radikálisan megnövelték a munkaterheiket, tanfelügyelet elnevezéssel megszervezték a pedagógus-rendőrséget, többségük mégsem szól egy szót sem. Sokan még elégedettek is. Megvette őket a hatalom? Igen! Megvette és megfélemlítette őket a hatalom! Valóban, sokan jelentős fizetésemelést kaptak. Valóban, sokaknak nem fáj a tanulói jogok annullálása. Ez a júdáspénz. Az intézmények államosítása pedig teljesen kiszolgáltatottá tette őket.

A szülők sem szólnak gyermekeik érdekében. A szülők azt hitték, rábízhatják gyermeküket az államra. Ideje lenne azonban rájönni arra, nem jó az, ha a hatalom döntheti el, kinek lehet érettségije, ki juthat be a felsőoktatásba, kinek kell belépnie a Hídprogramba, kiből legyen szakmunkás. Itt az ideje, hogy a szülők megértsék, az ő jogaikat vette el az állam, amikor csökkentette a tankötelezettség idejét, amikor kivonta a szülői felügyelet alól a gyermekeket, amikor megszigorította a középiskolákba való bejutás feltételeit, amikor megszüntette a tantervi sokszínűséget, a tankönyvválasztás lehetőségét.

Mellesleg, éppen most kezdi meg a hatalom – a szakképzés átalakításának ürügyén – az iskolarendszer totális hozzáigazítását az állami elvárásokhoz. Így jó az esély arra, hogy országunkra a szellemi sötétség borul. S e történetnek nem lehet biztató a befejezése. Akik most járnak iskolába, sosem tudhatják meg, mi lehetett volna belőlük egy másik, egy befogadó, a tanulókhoz igazodó iskolarendszerben. Akik most járnak iskolába és tizenhat évesen kihullottak a rendszerből, nem biztos, hogy a közeljövőben segítséget kapnak ahhoz, hogy ne közmunkásként, rosszabb esetben államfogolyként tegyenek eleget az alaptörvény (így kisbetűvel) cikkében lefektetett parancsnak: „Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni."

Az lenne az egyetlen vigasz, ha legalább a hatalom átvételére készülő demokratikus erők abban közös nevezőre jutnának, hogy országlásuk első és legkorábbi intézkedése a tanszabadság és a tanítás szabadságának visszaállítása, az oktatási rendszer újraszabályozása lesz.

DR. SZÜDI JÁNOS oktatáskutató

06-07 kenyesugyekapr:Layout 1 4/12/15 3:48 PM Page 2

KÉNYES ÜGYEINK

KIKERÜLT A LEGNAGYOBB KÖZÖSSÉGI PORTÁLRA AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA SZÓTÁRA

A minisztérium Sajtó- és Kommunikáció Főosztálya az ágazati kommunikáció ajánlott és nem használható elemeit foglalta össze, bemutatva, hogy mely szavak helyett melyeket kellene inkább használni.

Ez egyfelől nagyon vicces, rögtön ezrével születtek a szellemes és kevésbé szellemes tréfák arról, hogy a „szegény”, a „terhes” és a „stadion” szavak helyett mit kell majd mondani egy-egy népmesében, versben vagy az utcán; remekül szórakozunk, nem az első eset, hogy kormányzati szinten gondoskodnak a lakosság mulattatásáról. Másfelől mindez nagyon ijesztő: részint azért, mert mintha egy fontos minisztériumban úgy vélnék, az oktatás, a kultúra és az egészségügy problémái helyett ezzel kell foglalkozniuk (magyarul: nincs jobb dolguk, erre használják jól fizetett munkaidejüket), részint meg azért, mert noha nem helyes dolog intézményeket megszemélyesíteni, mégis mintha némi mentális deficit csalhatatlan jelei mutatkoznának a magas minisztériumon. Legszívesebben elmegyógyászati vizsgálatot javasolnánk, ha valóban személy volna. Egyúttal aggódhatunk, hogy ugyan miféle manőverrel lehet ebből a kínos blamázsból kihátrálni, anélkül hogy újabb kínos zsákutcába bele ne faroljanak – véli a Magyar Narancs újságírója.

A szótár előállítói nem sokat törődtek azzal, hogy a két oszlopban szereplő szavak, a használhatók és a nem használhatóak megfeleltethetők-e egymásnak. A tandíj szó helyett a tandíjmentes felsőoktatás szókapcsolat meglehetősen nehezen értelmezhető, de még problematikusabb az állami kultúrpolitika helyett az állami szerepvállalás, ez nem fejezi ki azt, hogy a kultúra területéről van szó. Vannak kifejezetten nem használható szavak, mint például a röghöz kötés (helyette a hallgatói nyilatkozat a használandó), a közoktatás (helyette a köznevelés), nincs kultúrharc, helyette kultúrviták vannak, nincs napközi (helyette délutáni foglalkozás), rászoruló (helyette segítségre szoruló), szegénység (helyette nélkülözés, rászorultság), és a sor hosszasan folytatható, oldalakon keresztül.

A szótár összeállítói nincsenek tisztában azzal, hogy egy szótár mire és hogyan használatos. Érezhető, hogy vannak szavak, amelyek használatát a minisztérium el kívánja kerülni, amelyekről nem szívesen beszél, de van, amit kifejezetten hangsúlyosan alkalmaz, például a közösségi művelődés.

Mit mond a szótárról Kálmán C. György irodalomtörténész, egyetemi tanár, kritikus, szerkesztő: „A szótár nemcsak egyes elemeiben nevetséges, és nemcsak technikai meg-valósításában szánalmas, hanem egész sugalmazásában, abban az értékrendben, amit a fejünkbe akarnak verni, abban az eszmerendszerben, amit mindenki számára kötelezővé akarnak tenni – veszedelmes, hazug és undorító”.

06-07 kenyesugyekapr:Layout 1 4/12/15 3:48 PM Page 3

DEMOKRATA VAGY TERRORISTA?

A Szegedi Tudományegyetem Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziuma átnevezése kapcsán ismét fellángolt a vita Ságvári Endréről

Létezik egy olyan törvény, amely szerint közintémény elnevezésében vagy címében „nem szerepelhet olyan kifejezés vagy olyan szervezet neve, amely a 20. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható”, így az 1944-ben csendőrtűzpárbajban életét vesztett Ságvári Endre nevét sem viselheti közintézmény.

Az iskola névváltozása nem új keletű téma. 1989-ben kért az iskola igazgatója állásfoglalást a Történelmi Igazságtételi Bizottságtól ebben az ügyben, a bizottság elnöke, Vásárhelyi Miklós leszögezte, Ságvári Endre antifasiszta volt, és az iskola legyen büszke a nevére. 2012-ig nem került újra előtérbe a probléma, majd egy jobbikos képviselő ezzel kapcsolatos kérdésére válaszolva Rétvári Bence államtitkár megerősítette, nem elfogadható a Ságvári Endre név használata. Megszólaltak az egykori diákok, többek között Répássy Róbert államtitkár, aki nyílt levelet írt egykori tanárának, Barok Istvánnak: „Komolyan azt gondolod, hogy ma a kormánnyal való szembenállásnak az a legjobb módja, ha felhergeled a 15-17 éves diákokat, hogy a »hatalom« el akarja venni az iskolájuk nevét? Ha tényleg úgy gondolod, hogy Ságvári Endre a legjobb példakép a mai ifjúság számára, akkor azt inkább tartsd titokban!” Barok István 37 éve tanít testnevelést ebben az iskolában, nem győzi hangsúlyozni, esze ágában sem volt állóháborút indítani, csak „jajkiáltás volt, amikor a helyi sajtóból értesültünk, hogy az emberi erőforrások minisztere kijelentette: ha beledöglünk, akkor is elveszi a nevünket”. Nyíri Kristóf filozófus egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja közzétett egy levelet, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Rétvári Bence államtitkár az MTA állásfoglalására hivatkozik, miszerint Ságvári Endre neve „a kommunista 20. századi önkényuralmi politikai rendszer fenntartásához kapcsolható”, és hangsúlyozza, nem megengedhető, hogy ezt a szégyenteljes kezdeményezést az MTA tekintélyével fedezzék.

Ki volt Ságvári Endre? Színes a véleménypaletta, amely a demokrata Ságváritól a terrorista Ságváriig tart. A történészek szerint a Ságvárival kapcsolatos események rekonstruálásához szükséges forrásokat még nem tárták fel teljes körűen. Azt tudjuk, hogy 1936-ban lépett be a Szociáldemokrata Pártba, majd rá egy évre részt vett Budapesten a Tompa utcai nyilasház elleni támadásban, ezért 8 hónap börtönbüntetésre ítélték, ahonnan 1941-ben szabadult. Rövid katonai munkaszolgálat után, mint a Népszava kiadó munkatársa, belépett a Kommunisták Magyarországi Pártjába. Részt vett a háborúellenes összejöveteleken, szorgalmazta a fasiszta hatalmaktól elszakadást és a különbéke szükségességét, antifasiszta röplapokat terjesztett. 1942 és 1944 között nyomozás folyt ellene, ennek következtében háromszor is kiadtak elfogatóparancsot. A nyomozók egy ideig nyomát vesztették, emiatt feleségét állították elő, akit brutálisan megkínoztak. Végül egy cukrászdában megszervezett találkozón a csendőrök rajtaütöttek és megölték.

A Szegeden a napokban ismételten lezajlott többezres tüntetés bizonyítja, az iskola nevének 60 év után megőrzéséért folytatott harc nem ért véget. Barok István véleménye szerint „ha a hatalomban van elegancia, kiegyezünk döntetlenben, és marad a Szegedi Tudományegyetem Ságvári Gyakorló Gimnáziuma. Endre nélkül.”

08-10 lelkeszkep:Layout 1 4/12/15 3:50 PM Page 2

Bemutatkozik a WESLEY OKTATÁSI BIRODALOM

A WESLEY JÁNOS LELKÉSZKÉPZŐ FŐISKOLA

Intézményünkről

A Wesley János Lelkészképző Főiskola a XVIII. században élt anglikán lelkészről, John Wesley-ről kapta a nevét, aki a metodista egyház alapítójaként a külvárosok munkássága számára munkásakadémiákat, képzési és kulturális programokat szervezett. Törekvéseivel kapcsolódott az éppen születőben lévő szakszervezeti mozgalmakhoz. Meggyőződéssel vallotta, hogy hitnek és társadalmi felelősségtudatnak elválaszthatatlanul össze kell kapcsolódnia. Ezért célul tűzte ki a társadalmi problémák orvoslását, a kitaszítottak, elesettek segítését, az irántuk vállalt szolidaritás erősítését. Főiskolánk magáévá tette ezt az elképzelést.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség 1987-ben alapította a Wesley János Lelkészképző Főiskolát, amelyet a Magyar Köztársaság az 1059/1991. (XII. 06.) Korm. határozatával vett fel az államilag elismert egyházi felsőoktatási intézmények sorába.

A Főiskola a hitvallásukat és az embereket szerető, az iskola és a fenntartó egyház által képviselt értékrendet tiszteletben tartó teológusokat, hittanár-nevelő tanárokat, szociális munkásokat, valamint pedagógia és környezettan szakos szakembereket nevel és képez (alap-, mester- és osztatlan képzési formában). Feladatának és hivatásának tekinti a tudományos és kutatói munka magas szintű művelését, a hallgatók ez irányú készségének, elkötelezettségének elmélyítését is. Az oktatási tevékenység mellett Főiskolánk fontosnak tartja a különböző kutatási programok támogatását.

A Főiskola szűkös elhelyezési körülményei miatt 1999-ig a székhelyén kívül kihelyezett tagozat keretében is folytatta az oktatást. A befejezett épületbővítés és rekonstrukció eredményeként az 1999/2000-es tanévtől kezdődően az oktatás helye a Főiskola székhelye.

Főiskolánk 1996 óta társult tagja az Association of Free Methodist Educational Institutionsnek (AFMEI), amelynek több amerikai egyetem és főiskola is tagja. 2003-ban felvételt nyertünk a Council for Christian Colleges and Universities (CCCU) szervezetébe is. További szakmai kapcsolatot tartunk fent a bécsi, a berlini, az oslói és a bristoli felsőoktatási intézményekkel, diák- és tanárcserék, tematikus műhelyek, valamint a curriculumfejlesztés, az intenzív programok, a konferenciák szervezése keretében.

08-10 lelkeszkep:Layout 1 4/12/15 3:50 PM Page 3

A civil társadalmom fejlesztése érdekében alapvető fontosságot tulajdonítunk az emberi méltóság tiszteletének, az egyenlőtlenségek csökkentésének, a társadalmi szolidaritás felélesztésének.

A Főiskola testvérintézményi hálózata az elmúlt években Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség ma már saját fenntartású közoktatási (óvoda, általános iskola, szakiskola, speciális szakiskola, kollégium és diákotthon) és szociális (hajléktalanokat, menekülteket és időseket ellátó) intézményei is vannak. A 2005 szeptemberétől működő általános iskolák, szakiskolák, kollégiumok és diákotthonok jó lehetőséget biztosítanak a hátrányos helyzetű családok segítésében. A települési önkormányzatokkal kötött ellátási szerződésekkel szociális és iskolai munkánkkal jelentős önkormányzati feladatokat vállalunk át.

Az eddig végzett munkánkról

Főiskolánk 2012-ben ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját. Ez a kerek szám az ünneplésen kívül alkalmat adott arra, hogy áttekintsük és értékeljük az elmúlt időszak történéseit.

1987-ben néhány hallgatóval és oktatóval azzal a céllal alapítottuk meg intézményünket, hogy egyházunk részére lelkészeket képezzünk. A nappali képzés 25 fővel indult, majd 1994-től a levelező tagozatos képzést, 2006-tól pedig a pedagógia alapszak képzést is megkezdtük. Hallgatóink létszáma évről-évre folyamatosan nő, jelenleg nem csak teológusokat, hanem hittanár-nevelő tanárokat, szociális munkásokat, pedagógiai és környezetbiztonsági szakembereket is képezünk.

A megnövekedett hallgatói létszám ellenére is sikerült megőriznünk intézményünk családias jellegét, és sokat jelent az a szakmai kapcsolatrendszer, amelyet a többségében dolgozó 700 hallgató (az alapképzési, továbbképzési és szakvizsgázó létszámot összeadva) és a több száz tereptanár jelent. Korlátoz bennünket intézményünk kis alapterülete, melyet a fenntartó egyház biztosít számunkra. Az egyház Budapest főváros VIII. kerületi Önkormányzatától kapta kilencvenkilenc évre az ingatlant. Az épület egy kiürített, romokban heverő húsüzem volt, amit 1999-re teljesen felújítottuk, és 2004-ig számos új helyiséggel bővítettük. Mostanra valamennyi helyiségét oktatás céljára használunk. 2011-ben belefogtunk a négy ütemből álló épületbővítési és felújítási munkálatokba. Ennek első üteme a Főiskola mellett álló üres telek beépítése. 2013-ra a Dankó utca 13. alatt lévő telken felépítettünk egy 1800 nm összterületű, négyszintes oktatási épületet, mely jelenleg szerkezetkész állapotban van.

08-10 lelkeszkep:Layout 1 4/12/15 3:50 PM Page 4

WESLEY OKTATÁSI BIRODALOM

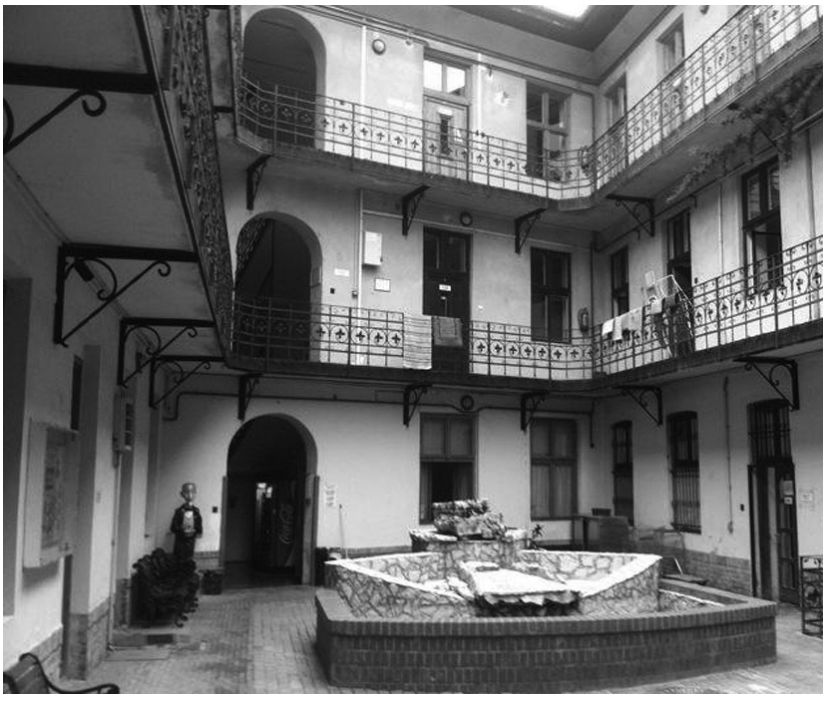

Főiskolánk sohasem fogja tudni felvenni a versenyt a meglévő tradicionális nagy magyar egyetemekkel. Hallgatóink nagy része olyan hátrányos környezetből származik, ahonnan nincs lehetősége más felsőoktatási intézményekben továbbtanulni. Nagyon sok roma származású hallgatónk van, kiemelten magas az állami gondozottak aránya, és sok idősebb korosztályú hallgatónk végez főiskolánkon. Igen nagy gondot fordítunk felzárkóztatásukra, szociális támogatásukra, lelki és spirituális gondozásukra. Fontos célunk az oktatói állomány minőségének a fejlesztése, ennek a célnak a gyakorlati megvalósítása érdekében 2009-ben közös projektet dolgoztunk ki a Zsigmond Király Főiskolával, az Apor Vilmos Katolikus Főiskolával, valamint az Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetemmel. A projekt keretén belül létrehoztuk az alumni rendszerünket, amely a mai napig is jól működik, és folyamatos kapcsolatot tartunk a korábban végzett hallgatóinkkal (közel 2000 fő). A mai felsőoktatási intézmények számára elsődlegesen fontos, hogy a diploma megszerzését követően ne szűnjön meg a kapcsolat a hallgatókkal. A hatékonyan működtetett alumni rendszer segítségével folyamatos visszacsatolást kaphatunk a hallgatói igényekről, az elhelyezkedés sikerességétől.

Az alapképzéseken túl szociális területen Főiskolánkon működik a legnagyobb szociális alap- és szakvizsga-centrum, ahol folyamatosan szervezünk szakmai továbbképzéseket és nem csak a főiskolánkon végzett hallgatóinknak. Elsősorban itt használjuk fel az alumni szervezetünk által folyamatosan végzett kutatások visszacsatolását annak érdekében, hogy a már diplomát szerzett hallgatók minél piacképesebb tudáshoz jussanak ezeken a szakképzéseken. Ehhez a projekthez tartozik a Diplomás Pályakövető Rendszer (DPR) kiépítése és kutatásai is. Itt a vezető tanárok mellett kutatási szerephez jutnak hallgatóink is.

A projekt keretében hallgatói tanácsadást, illetve segítségnyújtást szervezünk az arra rászoruló hallgatóink körében. Az évtizedek óta létező szociotáborok hallgatóinknak szakmai gyakorlatot is jelentenek, de segítséget nyújtunk azokon a hátrányos helyzetű településeken, ahol hallgatóink részt vesznek a nyári táborokon. Az utóbbi években ebben a kutatási folyamatban valamennyi szakunkon tanuló hallgatóink részt vehetnek.

Főiskolánk tervei a jövőben

A fenntartó egyház hitvallása alakította ki Főiskolánk karakterét, képzési kínálatát. Elsősorban a segítségre szoruló emberek számára képezünk szakembereket. Az alapképzések mellett létrehozott szakirányú továbbképzési szakok az új kihívások folyamatos nyomon követésével létesültek:

- A családkonzulens/Családterapeuta
- A drámapedagógia
- Az erdő- és mezőgazdasági környezettan
- A komplex művészeti terapeuta
- A környezet- és katasztrófavédelmi menedzser
- A környezet- és tájvédelmi menedzser
- A környezetbiztonsági és közlekedésforgalmi menedzser
- A környezethigiéniai menedzser
- A környezettudományi és biztonsági menedzser
- A mediáció a segítő szakmában
- A szociális munka traumatizált emberekkel
- A szociális programszervezés
- A társadalmi kommunikáció és média
- Az utcai szociális munka

Fontos feladat hárul a főiskolán létrehozott tudományos tanácsra, elsődlegesen a minőségbiztosítási folyamat ellenőrzése és betartatása. Ennek érdekében a tanács félévente értékeli az elvégzett munkát, eredményeket. Jelentését megküldi a rektornak, valamint a Szenátusnak. A gyakorlati munka segítése érdekében létrehoztuk a vezetői testületet, amely minden hónapban ülésezve az elmúlt időszak gyakorlati problémáira keres megoldást. Tagjai a Főiskola és a szakok vezetői, a különböző hivatalok vezetői, valamint a Hallgatói Önkormányzat képviselői. Főiskolánkon kiépítettük a korszerű infrastruktúrát, tájékoztatjuk a Főiskola polgárait a legfontosabb eseményekről és információkról.

Mivel elsősorban gyakorlati képzéseket folytatunk, több mint háromszáz terepgyakorlati helyünk van, így változatos lehetőségeket biztosítunk a hallgatóknak a terepmunkára, de ez egyúttal lehetőség is arra, hogy később ezeken a munkahelyeken akár állást is találjanak maguknak. Azt gondoljuk, alig van olyan szociális munkahely Magyarországon, ahol ne dolgozna volt wesley-s hallgató.

Továbbra is igyekszünk fenntartani és bővíteni nemzetközi kapcsolatainkat annak érdekében, hogy minél több diák és oktató vegyen részt a különböző, külföldön szervezett csereprogramokban. **BARNA ISTVÁN, főtitkár**

11-13 aktualitas:Layout 1 4/21/15 11:27 AM Page 1

Aktualitások, programjaink

DEKA

MEGALAKULT A DEMOKRATIKUS KEREKASZTAL

Demokratikus Kerekasztal (DEKA) elnevezéssel társadalmi, szakpolitikai párbeszéden alapuló fórumot hoztak létre ismert baloldali közéleti szereplők: Ferge Zsuzsa szociológus, Iványi Gábor lelkész, Horváth András volt adóhatósági munkatárs és Lovas Zoltán újságíró ez év januárjában Budapesten. Más hasonló, nemzeti minimumokat kidolgozó kerekasztalokkal együtt közös jövőképet szándékoznak kialakítani Magyarországról: el akarják érni a demokrácia és a köztársaság helyreállítását, az új választójogi törvény bevezetését, a gyermekszegénység felszámolását, az ország anyagi javainak igazságosabb elosztását. Szándékuk szerint több részkerekasztal létrehozásával közös magyar jövőképet alakítanak ki és kidolgozzák a nemzeti minimumot. A kezdeményezésre meghívták a Fidesztől balra helyezkedő pártokat, a baloldali közéleti szereplőket és több civil szervezetet is. Az LMP egyáltalán nem jelzett visszza, az MSZP és az Együtt delegáltjai pedig csak megfigyelőként vettek részt a tanácskozáson. A Párbeszéd Magyarországért elnökségi tagja, Erőss Gábor szerint pártja neve eleve kötelez. Gréczy Zsolt, a Demokratikus Koalíció szóvivője is biztosította pártja támogatásáról a fórumot: Magyarország nagyobb bajban van, mint 2010-ben, itt az idő a

11-13 aktualitas:Layout 1 4/21/15 11:27 AM Page 2

rendbetételre. Képviseltették magukat civil szervezetek és aktivisták, az őszi tömegdemonstrációk szervezői is.

A DEKA a főbb követeléseit a 2015. március 15-én kiadott 12 pont foglalja össze. Folyamatos munkával egy élhetőbb Magyarország feltételeit kívánja előkészíteni azzal, hogy minél több aktív személyt bevon a részvételi demokráciába, közös dolgaink közös megbeszélésébe. Céljuk, hogy elősegítsék a változást, ami véleményük szerint igen hosszú folyamat.

Kialakították a DEKA szervezetét, ebben három típusú egység működik, amelyek hálózatot alkotnak a már elfogadott alapértékeknek megfelelően. Az alapértékek: alkotmányosság, köztársaság, jogállamiság; méltóság, alapvető szabadságjogok mindenkinek; egyenlőség, szolidaritás, társadalmi igazságosság; összetartó Magyarország, befogadó nemzet; fenntartható fejlődés a jelen és jövő generációkért.

A DEKA egységei, tagjai: a Műhely vagy műhelyek, ezek dolgozzák ki a DEKA egységei által igényelt anyagokat; az Egyesület (Kerekasztal a Részvételi Demokráciáért, KARD), amely a többi taggal való együttműködés nyomán kidolgozza A DEKA stratégiáját, megfelelő megállapodások alapján képviseli a DEKA egészét, továbbá szervezeti keretet és gazdasági feltételeket teremt a DEKA Hálózat illetve az egységek működéséhez és végül a DEKA-csoportok, ezek helyi vagy más alapon létrejövő kis közösségek, amelyek keretet adnak a helyi vagy az általános közügyek megvitatásához.

Kivált a Demokratikus Kerekasztal fórumból Lovas Zoltán újságíró, a Dunagate-botrány egykori kirobbantója. Ferge Zsuzsa szerint, aki szintén alapító DEKA-tag, Lovas Zoltánnal nehéz volt az együttműködés, végül saját akaratából távozott – hangsúlyozta.

A váci tantestület nemet mondott a március 15-i ünnepségen a diákjaik szerepeltetésre, ebből országos botrány lett.

A Honvédelmi Minisztérium Nemzeti Rendezvényszervező Hivatala nagyszabású akcióval készült az 1848-as szabadságharc évfordulójára. A tervek szerint minden településen egy Kossuthról vagy Petőfiről elnevezett közterületen a lakosok pont 15 órakor elszavalnák a Nemzeti Dalt. A fővárosi esemény szervezéséhez kérték a KLIK segítségét a vidéki diákok toborzásához, ingyenes utazást biztosítva a tanulóknak és a kísérő tanárnak, egész napos programmal, Orbán Viktor ünnepi beszédének meghallgatásával.

A váci Madách Imre Gimnázium tanárai nyílt levélben válaszoltak a KLIK felhívására, elfogadhatatlannak tartják, hogy diákok számára kötelezővé tegyék a politikai színezetű rendezvényen részvételt.

A Népszabadság adatai szerint a 307 meghívott intézményből csak 44 iskola küldött összesen 495 tanulót.

11-13 aktualitas:Layout 1 4/21/15 11:27 AM Page 3

RÖVID HÍREK AZ OKTATÁS VILÁGÁBÓL

A Hálózat a Tanszabadságért és a Hívatlanul 27 szervezete ez év márciusában civil oktatási fórumot tartott, ahol megállapodtak abban, hogy csak olyan oktatáspolitika fogadható el, amely támogatja a tanuló kompetenciáinak fejlődését, különös tekintettel a szociális és demokratikus kompetenciákra, hangsúlyozták a személyközpontúság fontosságát, a méltányosságot.

Követelik az átlátható, átjárható, zsákutcamentes iskolarendszert.

A Magyartanárok Egyesülete képviselői amiatti aggodalmuknak adtak hangot, hogy a modernizálási törekvések helyébe olyan avitt szemlélet lép, amely a tanulókat kísérleti alanynak, a tanárokat autonómiára képtelen személyzetnek tekinti. A taneszközök államosítása, az iskolák önállóságának megszüntetése, a kiszámíthatóság teljes hiánya zavart, félelmet, bizonytalanságot szül.

A mintegy 80 résztvevő szakember együttműködése fontos állomás a hivatalos oktatásügy ellenzőinek összefogásában.

Ez év február elején többhónapos szünet után ismét volt Pedóra értekezlet, ahol a Wesley intézmények vezetői megismerkedtek az abaújkéri Wesley Gimnázium és Szakközépiskola új igazgatójával, Szabó Lászlóval, aki hangsúlyozta, hogy akár állami segítség nélkül is tovább kell folytatni a szakképzéseket. Az intézményvezetők bemutatták saját iskolájukat és tevékenységüket.

Megalakult a Független Diákparlament, a hivatalos diákparlamentek mellett létező alternatív képződmény. A középiskolásokból álló diákszervezet első kerekasztal-megbeszélésén az oktatás jelenlegi helyzetével, az erkölcstan oktatás szükségességének kérdésével, a tanulói jogok érvényesülésével foglalkoztak.

Pedagógusok panasszal fordultak az alapvető jogok biztosához, a sokat vitatott életpálya-modellel kapcsolatban. Az ombudsman a vizsgálat során több hibás elemet kifogásolt, összefoglalóan megállapította: ”a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye szempontjából visszás jogi helyzetet eredményez, hogy a pedagógus fokozatszerzés különös feltételeit nem jogszabályban rögzítik, hanem azt a miniszter saját belátása szerint, közlemény formájában módosíthatja”.

Komoly ellenvéleményeket hangoztatnak a pedagógusok azzal kapcsolatban, hogy kompetencia-teszthez kötnék a középiskolába felvételt. Az a hivatalos vélemény, hogy a munkaerőpiac szempontjából nem megfelelőek az arányok az iskolatipusok között, ezért a szakképzési koncepciót kell előtérbe helyezni a gimnáziumi oktatás helyett. A gimnáziumi helyeket több eszközzel is csökkenthetik, például azzal, hogy tanulmányi átlaghoz kötik a gimnáziumba bekerülést. A jelenlegi 128 ezer gimnáziumi tanuló számát a tervek szerint 60-70 ezerrre csökkentené a kormányzat.

Március 21-én a Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Wesley-gálát rendezett Weöres Sándor műveiből a szegedi iskolában, ahol sok ismert és kedvelt Weöres költeményt ismer-hettünk meg a tanulók előadásában.

Tankönyvek légüres térben Az ELTÉ-n március végén szakmai vitát rendeztek a kísérleti állami történelemkönyvről. Az elfogadhatatlan színvonalú könvvyel kapcsolatban a szerzők úgy védekeztek, hogy nagyon rövid idő volt a könyv megírására.Vajon valóban úgy gondolták, hogy ez válasz? Komolyan gondolták, hogy a mintegy 4,6 milliárd forintos uniós támogatásból megvalósuló projekt tankönyveit, amiket máris több mint ezer iskolában használnak, mentegethetik így? Esetleg más is vállalta el helyettük ezekkel a határidőkkel? A kerettanterv abszurditásai ellen felemelte bárhol nyilvánosan a szavát Kojanitz, a tekintélyes oktatáspolitikus, az első Fidesz kormány idején minisztériumi főosztályvezető? Vagy Németh, a nemzetközi hírű egyetemi tanár? Vagy Kaposi József az OFI főigazgatója, a kísérleti tankönyvek kiadója? Elképzelhető, hogy egy történész szerző komolyan azzal riposztozzon a történeti térképek hibáit hánytorgatónak, hogy azokat „nem ő rajzolta”? És bárki elhiszi rendben lévőnek, hogy a tankönyvszerző megengedheti magának: a könyvvel együtt használatos munkafüzetet ne is ismerje? A szakami vitán sajnos mindezekre a felvetésekre nem született válasz.

14-15 tevanfond:Layout 1 4/12/15 3:52 PM Page 2

IKT ESZKÖZÖKKEL SEGÍTETT OKTATÁS SZÜKSÉGESSÉGE A WESLEY INTÉZMÉNYEKBEN

A fenntartó döntése alapján az elmúlt évben elkezdődtek az Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban – multimédiás és web2-es tananyagfejlesztés, interaktív táblák használata címmel a Wesley Intézményekben a tanfolyami oktatás

A képzés célja, hogy a résztvevők rendelkezzenek az IKT eszközökkel segített oktatás megvalósításához szükséges informatikai háttérismeretekkel. Váljanak képessé az interaktív tábla és a hozzá tartozó szoftver használatára. Tudjanak hatásos interaktív bemutatókat készíteni, önállóan tananyagokat szerkeszteni, a modularitás elvét kihasználni. A tananyagok előkészítése, feldolgozása, valamint kiadása során legyenek képesek a világhálóról begyűjteni a szükséges információkat. Tudják az elkészített anyagokat az internetre feltölteni, majd megosztani. Használni tudják az internetes fórumokat mind tájékozódásra, mind a tanulók tanulási folyamatainak irányítására. Mindezen új módszerekben jártasságot szerezzenek.

Az első helyszín Márokpapi volt, ahol minden résztvevő sikeresen elvégezte a tanfolyamot, majd jelenleg a Wesley Kincsei Általános Iskolában folyik az oktatás, illetve mentorálás. A tanév végén Abaújkéren is lesz tanfolyam mentorálással együtt egy pedagógus-továbbképző tábor keretén belül.

14-15 tevanfond:Layout 1 4/12/15 3:52 PM Page 3

Az elmúlt időszakban sok tapasztalatra tettem szert a budapesti Wesley Intézményekben. Ezek nagy része pozitív és előremutató, de sajnos sok elszomorító jelenséggel is találkoztam. Ezek mind abból adódnak, hogy még mindig nem találkozik az Igazgatók óhaja, kívánsága a pedagógusok tanítási módszereivel.

MIT JELENT EZ?

Mindkét intézmény az IKT eszközökben hiányt szenved, de még is vannak lehetőségek arra nézve, hogy 1 éven belül megoldható legyen a laptopokkal és a projektorokkal való felszerelése az iskoláknak. (Már a MÁV telepi iskolának sikerült 3 laptopot szereznem.) Ez a folyamat tovább folytatódik nem csak adományozások révén, hanem tartós bérletű gépek alkalmazásával.

Természetesen a pedagógusok úgy gondolják, hogy ha nincs eszköz, akkor miért tanuljanak új módszereket?

ELLENÉRVEK:

1. A mostani pedagógus életpálya modell szerint minden pedagógusnak a pedagógus II-be való jutáshoz IKT eszközökkel segített órákat kell tartania. Mindezt a minőségbiztosítási szabályzat előírja

2. Minden Wesley Intézményt külső támadások érik, érhetik, így fel kell készülni a minőségi munkánk esetleges prezentálására.

3. A minőségi munka egyik kritériuma, hogy a korral haladva az audio-vizualitást biztosítsuk a tanórákon.

4. Az eszközök megléte nem biztosítaná az IKT –s órákat, mivel a módszerek tudása nélkül még az interaktivitási lehetőségeket nem tudná egy pedagógus se használatba venni.

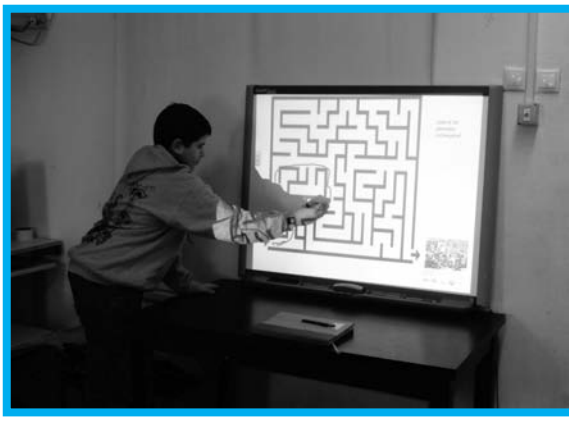

5. **Nem lehet a mai világban tanulási és magatartási problémával küzdő gyerekeket igénytelen tábla+kréta csak frontális módszerekkel tanítani.**

6. A nagyvilágban a gyerekek már tableteken vagy laptokon tanulnak míg mi azon vitatkozunk a pedagógusokkal,hogy érdemes –e invesztálni energiát az új oktatási módszerbe.

7. A legtöbb esetben az iskolák kötelezik a pedagógust eme tanfolyam elvégzésére saját pénzen és rögtön másnaptól az oktatásban való alkalmazásra.

8. Az Wesley Intézményekben oktatók szeptember óta igénybe vehetik az IKT mentori segítségemet és az IKT tanfolyamokat, mely gyakorlatilag azt jelenti, hogy hétfőn, kedden a Wesley Kincsei Iskolában várom a tanulni vágyókat, illetve csütörtökönként a Dankó utcában illetve a MÁV. telepen.

9. Az IKT eszközök használatán kívül az ECDL vizsgákra készülhetnek fel a segítségemmel a pedagógusok és a diákok.

10. **Az élethosszig tartó tanulásban** (lifelong learning: „Minden, életünk során folytatott olyan tanulási tevékenység, melyet a tudás, a készségek és kompetenciák fejlesztésének céljával folytatunk egyéni, állampolgári/civil, társadalmi és/vagy foglalkoztatási perspektívában.”) **résztvevők, olyan személyek, akik saját szellemi, tudásbeli szintjüket fejlesztik, fejleszteni szeretnék. Ezek alapján a pedagógusoknak szükségszerű, hogy a tanítás módszertanának és az információs társadalmunk rohamos fejlődésével párhuzamosan, ők is fejlesszék tudásukat!**

TEVAN ILDIKÓ – Tevan Alapítvány, MET munkatárs

16-17 napsorol:Layout 1 4/12/15 3:54 PM Page 2

NAPSOROLÓ

Az eddigiekben magazinjainkban Kalendárium címmel jelentettük meg rovatunkat. Az új évben új rovatot indítunk, amelyben megjelöljük az adott hónapok fontosabb történéseit.
Reméljük, sikerül rovatunkkal szórakoztató és hasznos információkat adni.

1

2

Pesti Hirlap
3

4

Milyen fontosabb események történtek január hónapban?

176 éve készítette el **Louis Daguerre** francia fotográfus az első fotót a Holdról. *(kép: 1,2)*

174 éve jelent meg Kossuth Lajos szerkesztésében a **Pesti Hírlap** első száma. A hírlap cikkeinek nagy részét is Kossuth Lajos írta. Az újság a szabadságharc bukásáig, 1849-ig jelent meg. *(kép: 3)*

136 éve építette meg első áramfejlesztőjét **Thomas Edison**. 1093 szabadalom kapcsolódik a nevéhez, ezért a legszorgalmasabb feltalálónak tartják. Volt az életének olyan négyéves időszaka, amikor ötnaponta jelentett be egy-egy találmányt. Véleménye szerint „a zseni egy százalék ihlet, kilencvenkilenc százalék verejték". *(kép: 4)*

47 éve hajtotta végre **Christian Barnard** dél-afrikai szívsebész az első olyan szívátültetést, ahol a beteg a műtét után életben maradt.

24 éve tette le esküjét Washingtonban az első fekete női polgármester, **Sharon Pratt Dixon**.

19 éve halt meg minden idők egyik legsikeresebb magyar énekese, **Zámbó Jimmy**. Négy és fél oktávos hangterjedelmével és kiváló előadásmódjával kiérdemelte a Király nevet.

5

6

Februári események

72 éve Sztálingrádnál a németek letették a fegyvert, a város ostroma a szovjet csapatok győzelmével fejeződött be.

167 éve kötötték meg azt a békeszerződést, amely lezárta az 1846-ban kirobbant mexikói-amerikai háborút. *(kép: 5)*

95 éve halt meg **Szinyei Merse Pál**. Bár élete 25 utolsó évét szakadatlan munkával töltötte, ekkor sem készített 5-6 képnél többet évente. 1899-től a maga ültette kerteket festi és megszületik a park-képek sorozata. 1900-ban a párizsi világkiállításon a Hóolvadás című képe ezüstérmet kapott. 1901-ben egy müncheni kiállításon egyik legismertebb képe, a Majális aranyérmet nyert.1902 körül egyik szemére megvakult, ennek ellenére folytatta a munkát. *(kép: 6)*

45 éve halt meg **Lord Bertrand Russell** angol filozófus, matematikus, közéleti személyiség, akinek csaknem egy évszázados életútja tükrözi a kor fordulatait és eszmeáramlatait. Mondhatjuk, hogy együtt élt a 20. századdal. Angol főnemesi család sarjaként szkeptikus és ateista gondolkodása túllépett neveltetésén. A Tanul-

16-17 napsorol:Layout 1 4/12/15 3:54 PM Page 3

mány a geometria alapjairól című műve nyomán Cambridge-ben előadó lett, megismerkedett a marxizmussal is, de a német szociáldemokráciáról írt könyvében néhány évvel később már bírálta a marxizmust. Élete végéig empirista és pozitivista maradt. Pacifizmusa miatt – az első világháborúban a katonai szolgálatot megtagadók mellé állt – fél évre bebörtönözték, a börtönben írta *Bevezetés a matematikai filozófiába* című művét. A bolsevizmus elmélete és gyakorlata könyvében megjósolta a sztálinizmus sok vonását. *(kép: 7)*

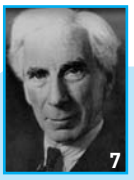
7

8

479 éve alapították meg **Buenos Aires** városát, Argentinában. *(kép: 8)*

Márciusi események

198 éve született **Arany János** író, költő, műfordító. Teljesen egyedül tanult meg angolul, beszélni nem tudott, csak az írásképet ismerte. 1845-ben írta meg az Elveszett alkotmány című szatírikus eposzt, amit bekülfött a Kisfaludy Társaság pályázatára és elnyerte a 25 arannyal járó pályadíjat. Egy újabb pályázatra küldte be a Toldit, amellyel nemcsak a kitűzött díjat nyerte meg, hanem egyszerre ünnepelt költő lett. 1847-ben elkészült a Toldi estéje. Élete vége felé írta meg a Toldi szerelmé-t. A Magyar Tudományos Akadémia 1858-ban levelező, majd rögtön rendes tagjává választotta, 1870-ben az Akadémia főtitkára lett. Szoros barátság fűzte Petőfi Sándorhoz. *(kép: 11)*

9

145 éve avatták fel a népszerű közlekedési eszközt, a **Budavári Siklót**. A Lánchíd budai hídfőjénél, az Alagút Duna-parti torkolata közelében van az alsó állomása, a felső pedig a budavári palota és a Sándor palota között. A pálya hosszúsága 95 méter. Az alsó és felső állomás közti szintkülönbség 50 méter. *(kép: 10)*

10

11

12

107 éve mutatta be az **első háromdimenziós színes fotográfiát** a Francia Tudományos Akadémiának Gabriel Lippmann.

84 éve született a Szovjetunió utolsó elnöke, **Mihail Szergejevics Gorbacsov**, a peresztrojka, a gazdasági és társadalmi átalakítás elindítója. *(kép: 12)*

66 éve elsőként repülte körbe leszállás nélkül a földet a **„Lucky Lady" amerikai B-56-os bombázó**.

42 éve kezdődött az **amerikai csapatok kivonása Vietnámból**.

168 éve született **Graham Bell**, a telefon feltalálója.

140 éve mutatták be Párizsban Bizet négyfelvonásos operáját, a **Carment**. *(kép: 9)*

TALÁLÓS KÉRDÉSEK

Éjjel-nappal mindig forog, mégse szédül el.

Virág – télen-nyáron virágzik, meleg napon elázik.

Szereted vagy nem szereted, ha megeszed, megkönnyezed.

Híd, de sosem építették
Hét színe van, egy se festék.
Földből nyúlik mindkét vége,
Mégis felvezet az égbe.

(Megfejtések a 35. oldalon)

KÍVÁNCSIAK VAGYUNK OLVASÓINK VÉLEMÉNYÉRE!

Észrevételeiket, véleményüket, gondolataikat várjuk akár e-mailen **palotas.katalin1@gmail.com** akár postai úton **1086 Budapest, Dankó utca 11.**

18-21 sajto III:Layout 1 4/12/15 3:55 PM Page 2

ÚJ SZÉCHENYI TERV

„Programok az esélyegyenlőségért a Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnáziumban”

A Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium, az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott TÁMOP-3.3.8-12/1-2012-0011 azonosító számú, „Programok az esélyegyenlőségért a Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnáziumban” című pályázata sikeres elbírálás után összesen 13 536 578 forintnyi vissza nem térítendő támogatásban részesül.

A PÁLYÁZAT CÉLCSOPORTJA: AZ ISKOLÁBA JÁRÓ HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK, TANULÓK.

A pályázatban megvalósuló tevékenységek: egyéni fejlesztési foglalkozások, kulturális rendezvényeken való részvétel, kirándulások, átmenetek kezelését támogató programok, tanulást támogató, pályaorientációs programok, pedagógus-továbbképzés. A programban 22 kisdiák – akik a nálunk sajnos megszokott iskolaváltás miatt néha változnak – és 7 pedagógus vesz részt.

A 2014/15-ÖS TANÉV ŐSZI FÉLÉVÉBEN MEGVALÓSULT PROGRAMJAINK:

Az idei tanévben folytatódott a pályázat megvalósítása. A programban részt vevő diákok mellett lehetőség nyílt arra, hogy intézményünk összes diákját bevonjuk a legtöbb eseménybe.

Az első nagyobb eseményünk a szeptemberi gyermekek világnapja (szülők bevonásával zajló program) volt. A rendezvény az egész intézmény bevonásával megvalósuló közös program, melyen ovisaink és szüleik is részt vettek.

November 7-én „A jövő záloga - új gondolatok a pedagógiában” címmel sikeres konferenciát szerveztünk, melynek az előre mutató, ötleteket ébresztő előadásait a többi Wesley-intézményekben oktató kollégák is szívesen fogadtak. A konferencia lehetőséget adott az esetleges új és a régi kapcsolatok elmélyítésére.

A karácsonyi vásár a fejlesztésbe bevont diákok, szüleik és tanárok részvételével valósult meg. A vásárt megelőzően a gyerekeket karácsonyhoz kötődő kézműves foglalkozásokba vontuk be, ahol díszeket, ajándékokat készíthettek.

18-21 sajto III:Layout 1 4/12/15 3:55 PM Page 3

A program zárásaként közös karácsonyi műsorral is készültünk, amire a szülőket és a többi diákot is meghívtuk. Úgy érezzük, hogy a rendezvény nagyon hasznos volt, hiszen sok kézzel készített dísz került az iskola és az otthoni karácsonyfákra is. A gyerekek nagyon élvezték, hogy az Ő munkájukban gyönyörködnek a szülők és diáktársaik.

A tanév során nyílt nap keretében ismerkedhettek iskolánkkal a saját intézményen belül és más óvodákba járó gyermekek, szüleik.

Február végén – kicsit átcsúszva a tavaszi félévre farsangot szerveztünk, az iskolában, melyhez a kellékeket jelen pályázat keretéből biztosítottuk.

A 2014/15-ÖS TANÉV TAVASZI FÉLÉVÉBEN TERVEZETT PROGRAMJAINK:

Egy hangulatos, piknik jellegű szalonnasütéssel segítjük az alsósok, felsőbb évfolyamra kerülését (átmenetek kezelését támogató program keretében) egyik áprilisi péntekünkön. A rendezvényen a fejlesztésbe bevont pedagógusok mellett az alsós és felsős diákjaink is részt vesznek.

Április 29-én, a Harmadik Iskolai Nyílt nap keretein belül Nemzetközi Táncnapot is tartunk –amelyre várjuk az összes Wesley intézmény diákját azon belül is különösen az énekelni, zenélni, táncolni tudó diákokat. A program a Törekvés Művelődési Központ nagyszínpadán kerül megrendezésre.

Ebben a tanévben a Suzuki gyár látogatása, egy esztergomi városnézéssel összekapcsolva lesz a májusi fő attrakciónk.

A gyerekek számára az óvodával közösen szervezésre kerülő „Közös szalonnasütés" lesz a pályázat záró programja, amelyet májusban gyereknapon valósítjuk meg.

A két éves pályázati program záró konferenciáját 2015. június 26-ra tervezzük, ahova nem csak a pályázatban résztvevő, de a program bármely fázisával kapcsolatba kerülő kollégákat, szülőket is meghívjuk.

Kapcsolat:
Lónyai Zsuzsanna
06/70-4572940
lonyai@hotmail.com

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

18-21 sajto III:Layout 1 4/12/15 3:55 PM Page 4

ÚJ SZÉCHENYI TERV

„Motiváljuk gyermekeinket! Programok az eredményes oktatás támogatása érdekében” c. projekt

A Wesley János Többcélú Intézmény tiszaszentmártoni Balassi Bálint Tagintézménye az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott TÁMOP-3.3.8-12/2-2012-0035 azonosító számú, „Motiváljuk gyermekeinket! Programok az eredményes oktatás támogatása érdekében” című pályázata sikeres elbírálás után összesen 15 807 785 forintnyi vissza nem térítendő támogatásban részesül.

A pályázat célcsoportja: a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók.

A pályázatban megvalósuló tevékenységek: egyéni fejlesztési foglalkozások, kulturális rendezvényeken való részvétel, kirándulások, nyári táborozások, átmenetek kezelését támogató programok, továbbtanulást támogató, pályaorientációs programok, pedagógus továbbképzés, kapcsolati háló bővítése.

A 2014/15-ÖS TANÉV ŐSZI FÉLÉVÉBEN MEGVALÓSULT PROGRAMJAINK:

Az **egyéni fejlesztési foglalkozásokon** továbbra is 52 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló vesz részt, havi 5 órában 5 pedagógus vezetésével. A foglalkozások alkalmat adnak a felzárkózásra és tehetséggondozásra egyaránt.

Az átmenetek kezelését támogató programok (tanórán kívüli programok) keretében színházbérlethez jutottak gyermekeink. Eddig 3 alkalommal vettünk részt színházi előadáson a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban. Az anyu én vagyok című vígjátékot megtekinthették alsó- és felső tagozatos diákjaink is. A szülő-gyerek szerepcsere egy nagyapa kísérlete eredményeképpen mindkét korosztályt foglalkoztatja, rávilágítva az esetleges szülői-gyermeki hibákra: mennyire másképpen éli meg a gyermek a felnőtt problémáját, és fordítva. Ki ne derüljenek az apró kis titkok! Igazán jól szórakoztunk mindkét alkalommal.

Februárban a felső tagozatosok tekinthették meg a Hair című zenés színdarabot. Nagy sikerrel játsszák a színházban ezt a musicalt, ezért esett a választásunk erre. Igazából inkább középiskolásoknak szólna a mondanivalója, de a 7-8. évfolyam már elég közel áll a témához, ezért ők ezt is pozitívan értékelték. Hatalmas élmény volt számukra a szabadságot, a társadalmon kívüli, kötetlen életet, de a barátságot és a felelősségvállalást is bemutató jelenetek zenés, modern feldolgozása.

A továbbtanulást támogató tevékenységek, pályaorientációs programok keretében az idén is felvettük a kapcsolatot a záhonyi rendőrkapitánysággal, a Pedagógiai Szakszolgálattal és középiskolákkal.

Az átmenetek kezelése/támogatása mellett pályaorientációs célt is szolgált a 8-9. osztályosok számára szervezett „Lépj közénk!” elnevezésű program december elején. Egy sokáig emlegetett délutánt töltöttek együtt 8. osztályosaink a záhonyi Kandó Kálmán Gimnázium és Szakközépiskola, valamint a Wesley János Többcélú Intézmény márokpapi középiskolai tagintézményének 9. osztályos diákjaival. Közös grillezés és ebéd alkalmával kötetlen beszélgetés formájában ismerkedhettek a két intézményben folyó középiskolai élettel.

Az együttműködések erősítését szolgálja a szülők meghívása a rendezvényekre, a rendőrség és a szakszolgálat felkérése a programokra.

18-21 sajto III:Layout 1 4/12/15 3:55 PM Page 5

Az átmeneteket támogató programok keretében került sor szeptember első hetében az ötödikesek felső tagozatosokká avatására. Lépj közénk! címszóval számukra is egy közös főzést szerveztünk a hatodikosokkal. Ezen a vidám délutánon régi játékot elevenítettünk fel, a számháborút. Ez a „háború" közelebb hozta a két osztályt egymáshoz amellett, hogy megismerhették egymás képességeit, megtapasztalhatták az együttjátszás örömét. Különös jelentőséggel bírt az a tény, hogy az osztályfőnökök is aktív részt vevői voltak a délutánnak: főzésből, játékból kivették a részüket.

Régi vágyuk valósult meg diákjainknak, az alsósoknak felsősökkel történő közös kiránduláson. Évek óta készültünk Visegrádra, ám valami mindig meggátolta: hol egy árvíz, hol az anyagi gondok. Szeptember 27-én végre eljutottunk a program segítségével a Dunakanyar e csodálatos városába. Volt, aki most először lépte át a megyehatárt, aki először látott hegyeket, aki először sétált várban.

Pedagógiai módszerekben való megújulásra adott lehetőséget a pedagógusaink számára szervezett Konferencia. Az eperjeskei általános iskola pedagógusaival közösen megvalósított rendezvényen dr. Vattamány Gyula projektmenedzser és dr. Szalay András pályázati csoport vezető megnyitója után tájékoztató hangzott el a projekt előrehaladásáról, majd Hegyeshalmi Csaba szaktanácsadó tartott előadást motiváció, konfliktuskezelés témakörben. Ezt követően kerekasztal beszélgetés formájában tapasztalatcsere kezdődött a két iskola pedagógusai részéről. Mindkét tantestület hasonló összetételű tanulócsoportban dolgozik hasonló problémákkal küzdve, így hasznos gondolatokkal gazdagodhattak a részt vevők.

A projekt végéig már csak néhány hónap van hátra. Addig vár még rájuk egy színházi előadás, egy családi nap, de tanulóink izgalommal várják az utolsó heteket is! Ekkor valósul meg számukra egy olyan program, amilyenen az intézmény tanulói évek óta nem vettek részt – talán még a szüleik sem: nyári táborba mehetnek Márokpapiba és Szurdokpüspökibe, 5-5 napra. Milyen lehet az, ha nem megyünk haza este? Milyen lehet az, ha idegenben alszunk? A szülőknek milyen lesz az, ha este nem megy haza a gyerek? Ezekre a kérdésekre még mindannyiunk számára ismeretlenek a válaszok.

Honlapunkon (www.balassiiskola.wix.com/tiszaszentmarton) képekben számolunk be a megvalósított programokról.

Összegezve: ez a program tele van élményekkel, tele van motivációval. Rámutat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak és családjaiknak, hogy érdemes iskolába járni, érdemes tanulni.

Kapcsolat:
Pethő Zoltánné
06/30-857-5718
beresklara@gmail.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

22-23 schollrozsa:Layout 1 4/12/15 3:56 PM Page 2

A FEHÉR RÓZSA mozgalom

Emlékezzünk meg azokról, akik a hitleri fasizmus elleni harcban vesztették életüket

Németország, Ulm, 1939

A sötét éjszakában egy fiatalember oson a város bírósági épületéhez. Az éjszakai aktivista Werner Scholl, aki akciójával, a horogkeresztes lepellel letakart Justitiával fejezte ki tiltakozását amiatt, hogy nem fogadták el kilépési szándékát a náci ifjúsági szervezetből, a Hitlerjugendből. Barátját, Otl Aichert nem engedték érettségizni, mert nem volt hajlandó belépni a náci szervezetbe.

Werner két testvére, a 21 éves Sophie és a 24 éves Hans Scholl szintén életüket kockáztatva írtak és terjesztettek röplapokat, amelyekben a nemzetiszocializmus elleni ellenállásra buzdítottak, ahogy az 1942 júniusától 1943 februárjáig Münchenben működő Fehér Rózsa csoport többi tagja és szimpatizánsa is. Az ellenállást nagymértékben a kereszténység motiválta.

Németország, München, 1942

1942-re már egyre nőtt azoknak a száma, akik nem fogadták el a nemzeti - szocializmus eszméjét, megjárták a háborús frontokat, látták a varsói gettót. A csoport tagjai a lengyelországi és az oroszországi tömeggyilkosságok borzalmai után biztosak voltak abban, hogy nem elég csak elemezni a helyzetet, vitatkozni a megoldásokról, cselekedni kell. 1942 júniusában négy röplapot írtak, ahogy megfogalmazták: a széles néptömegek tájékoztatására, és névtelenül elküldték a München környéki értelmiségieknek.

A hat- és kilencezres számban készített ötödik röplapban a Fehér Rózsa ellenállói világossá tették, hogy a háborút nem lehet megnyerni, csak legfeljebb meghosszabbítani. Arra szólítottak fel, hogy a nemzetiszocialista Untermensch eszmétől, az imperializmustól és a porosz militarizmustól „egyszer és mindenkorra” váljanak meg a németek.

1943 januárjában a németek elvesztették a sztálingrádi csatát, ahol mintegy 150 000 német katona halt meg. A lakosság elbizonytalanodott, az elégedetlenség egyre fokozódott, a

22-23 schollrozsa:Layout 1 4/12/15 3:56 PM Page 3

müncheni egyetemen diáklázadás tört ki. A Fehér Rózsa mozgalom részvevőit ezek az események ösztönözték a hatodik, Diáktársak! címmel röplapjuk megírására. A röplap a mozgalom egyik tagja, Helmuth von Moltke révén Skandinávián át egészen Angliáig elkerült, ezt a brit repülők 1943 végén százezres nagyságrendben dobták le Németország fölött.

A mozgalom tagjai nemcsak röplapokat terjesztettek, hanem fekete kátránnyal és zöld olajfestékkel Le Hitlerrel, szabadságot! jelszavakat is festettek a müncheni egyetem és más épületek falaira.

A Gestapo már 1942 nyarától vizsgálatot indított az államellenes törekvésnek minősített röplapok ügyében, kezdetben eredménytelenül.

Az 1943-as év elején azonban a Scholl testvéreket a müncheni egyetemen elfogták, a bőröndjükből és a náluk lévő táskákból az egyetem különböző tantermei előtt és a világítóudvarban rakták ki a röplapokat.

A testvéreket először a Gestapo-központban hallgatták ki, órákon keresztül, külön-külön. A náluk lévő röplapterv elkészítőjét, Christoph Probstot is letartóztatták, és a hónapokon át folytatott kihallgatások során megkísérelték megtudni mindhármuktól, sőt, az ezután letartóztatott Willi Graftól, Kurt Hubertól és Alexander Schmorelltől is a Fehér Rózsa ellenállási csoporttal együttműködők neveit – sikertelenül. A Scholl testvérek azt nyilatkozták, hogy mindent egyedül tettek és szerveztek, a gyanúba került többi barát szerintük apolitikus.

Az ügyet a népbíróság 1943 februárjában tárgyalta, a Hitler katonájának tartott Roland Freiser bíró vezetésével, a szándék szerint a tömegek megfélemlítésére szánt kirakatperként.

Az ítélet: halál. A Scholl testvérek hihetetlen bátorsággal fogadják az ítéletet: „Amit mi írtunk és mondtunk, azt önök is mind így gondolják, csak nincs bátorságuk, hogy ezt kimondják”– mondja Sophie a teremben ülőknek. Hans rámutat a bírói padra: „Ma ti akasztotok fel minket, holnap ti kerültök sorra!”

A halálra ítélt Scholl testvérek szülei kegyelmi kérvénnyel fordultak a müncheni népbírósághoz, gyermekeik és Christoph Probst érdekében.

„ Mi, a két halálra ítélt Scholl testvér szülei, ma ide jöttünk, hogy meglátogassuk a két gyermekünket. Azt kérjük, hogy változtassák át a súlyos büntetést szabadságmegvonási büntetésre. Ezáltal a három elítéltnek azt a lehetőséget nyújtanánk, hogy a jövőben a népközösség hasznos tagjainak bizonyuljanak. Gyanútlan idealistákról van szó, akik világnézetileg más ideálokat követtek, mint ami manapság jó.”

A kegyelmi kérvényt elutasították, csak egy búcsúlátogatást engedélyeztek.

A szülők, Robert és Lisa Scholl egy órát tölthettek gyermekeikkel a kivégzés előtt. Az apa azt ígéri a bátran viselkedő testvérpárnak, hogy be fognak vonulni a történelembe.

Hans búcsúüzenete a cella falára ceruzával írott Goethe-vers, a Biztatás (Feiger Gedanken):

Kishitű elme
gyáva türelme,
tétova sóhaj,
szánni való jaj
vészt sosem űz el,
föl sose ment.

Bármi hatalmak
győzni akarnak,
ha nem rogy a vállad
s sziklaszilárd vagy,
istenek ökle
segít idelent.

(KÁLNOKY LÁSZLÓ FORDÍTÁSA)

A vers második verszaka volt a Scholl család jelszava.

Az apa jóslata beteljesedett: 1945 után több német városban, az NDK-ban is neveztek el tereket, utcákat a Scholl testvérekről, az ellenállási csoport után Fehér Rózsa lett a neve egy újonnan felfedezett csillagnak. Hans és Sophie nácizmus elleni harcát, bátor kiállásukat, emléküket bélyegek, színdarabok, opera, filmek és könyvek segítik megőrizni.

A háború befejezésének hetvenedik évfordulóját a müncheni Ludwig Maximilians Egyetem előtt felállított, szétosztott röplapokat ábrázoló emlékművével ünnepelték. Az egyetem aulájában minden évben átadják a Scholl testvérek díjat, de évente jelentős összeget fordítanak olyan könyv megírásának támogatására is, amely a polgári szabadságot, a morális, intellektuális bátorságot állítja cselekménye középpontjába.

Összeállította: BALOGH ANGELIKA

24-25 dietrich:Layout 1 4/12/15 3:57 PM Page 2

Pásztor, mártír, próféta vagy kém?

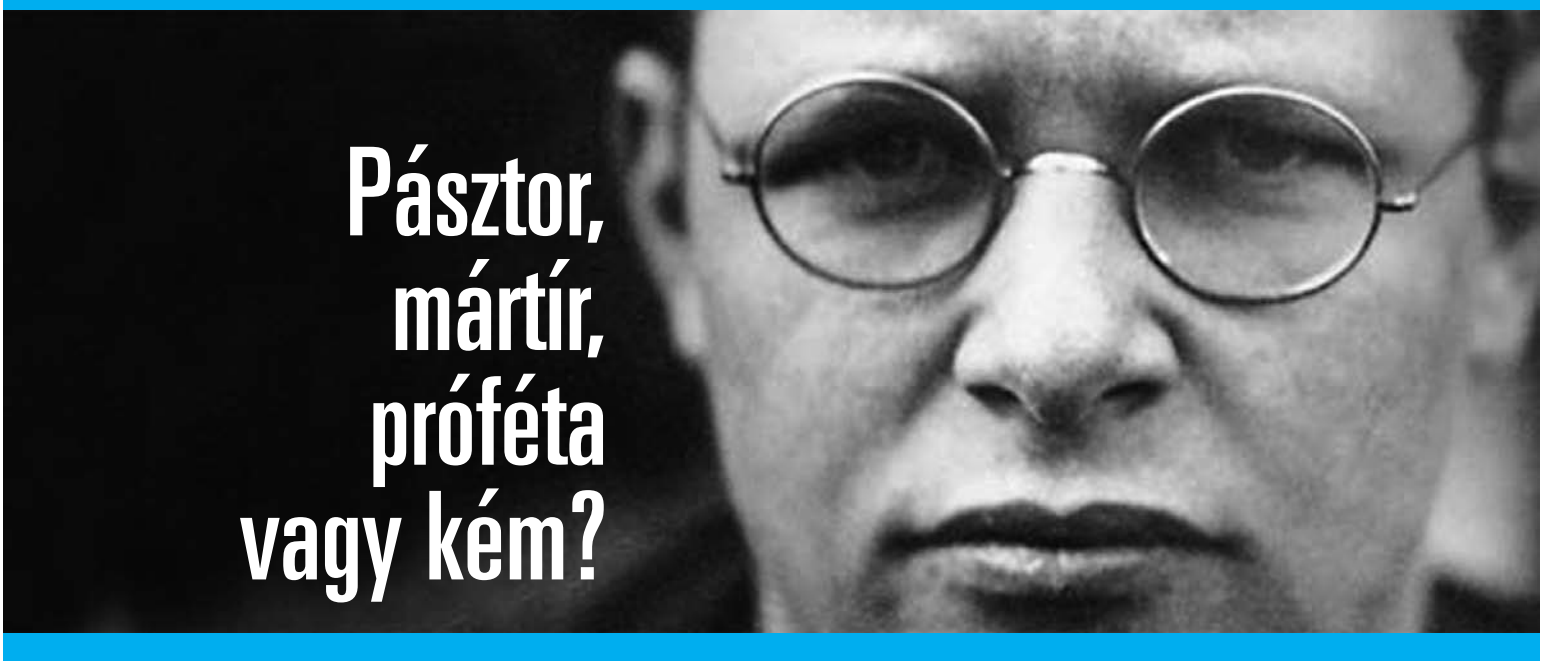

Ki volt DIETRICH BONHOEFFER?

Ő volt az a nemzetközileg is elismert evangélikus teológus, a második világháború alatti német ellenállás támogatója, aki aktívan is szembeszállt Hitler fasiszta ideológiájával, a nácizmusban testet öltő embertelen, gonosz szörnyeteggel.

Hetven évvel ezelőtt, két nappal Németország kapitulációja előtt, 1945 áprilisában Hitler személyes parancsára akasztották fel Dietrich Bonhoeffer evangélikus teológust

Dietrich Bonhoeffer 1906-ban született Wroclawban, egy nyolcgyermekes család hatodik gyermekeként. Apja, Karl Bonhoeffer, híres berlini neurológus. Dietrich 1923-ban kezdte meg teológiai tanulmányait Tübingenben, majd Berlinben és New Yorkban folytatta.1927-ben doktorált, A szentek közössége témában, segédlelkészi idejét Barcelonában töltötte. A később magyarul is megjelent könyv a reformátorok nyomdokait követve egyszerre látja az egyházat a kicsik, a gyöngék és a bűnösök gyülekezetének és a Krisztusban megbékélt, megváltott hívek páratlan közösségének. Az Isten kegyelmébe kapaszkodó ember számára lehetséges a lehetetlen: a közösségben alázatosan, nem hatalomra törve szolgálni, a másikat békességben elfogadni.

1931-ben került Berlinbe, ahol egyetemi lelkészként és ökumenikus ifjúsági titkárként szolgált, majd 1933-tól két esztendeig lelkipásztor volt az angol fővárosban, Londonban.

24-25 dietrich:Layout 1 4/12/15 3:57 PM Page 3

Ez alatt az idő alatt az ökumenikus egyházi kapcsolatok kiépítésén tevékenykedett és csak 1935-ben tért vissza hazájába.

Németországba visszatérve elfogadta a felkérést, hogy a nemzetiszocialista ideológiát ellenző Hitvalló Egyház illegális igehirdetői szemináriumának a vezetője legyen. Az itt folyó munkát a Gestapo 1940-ben már másodszor tiltotta be, Bonhoeffert pedig eltiltotta a tanítástól, az igehirdetéstől és a publikálástól.

Bonhoeffer sógorán, Hans von Dohnányin keresztül kapcsolódott be az ellenállási mozgalomba. Lelkipásztori hivatása ellenére kettős ügynökként részt vesz a Führer elleni összeesküvésben, emiatt 1943-ban börtönbe került. Innen számos levelet írt szüleinek, barátainak és menyasszonyának, Maria von Wedermeyernek. Az összegyűjtött leveleket németül 1951-ben, magyarul 1999-ben, Börtönlevelek címmel adták ki.

A fogságban írt levelek és feljegyzései súlyos, máig is ható filozófiai, etikai, teológiai kérdéseket tartalmaznak, egy mélyen hívő és gondolkodó, másokkal törődő embert mutatják be, aki nagy mértékben hozzájárult a mai modern teológiai irányzatok megalapozásához azzal, hogy a modern kori változások kritikai megfigyelőjeként a legelsők között hívta fel a figylmet saját korának újonnan felbukkanó társadalmi és vallásos jelenségeire. Olyan kérdéseket és problémákat vetett fel, amelyek a keresztény egyházak és a kortárs teológiai gondolkodás számára megkerülhetetlenek. Etikájának legizgalmasabb kulcskérdése: lehetséges-e etikát hirdetni egy vallástalan világban az evangélium hirdetése nélkül? Bonhoeffer szerint nincsenek sajátosan keresztény megoldások a világ problémáira, ugyanakkor az egyház szava nem lehet más, mint Isten szava, azaz a törvény és az evangélium. Egyházi kritikáját a megújulás szándékával fogalmazta meg.

Bár a világ – jogosan – mint mártírt tartja számon, de munkássága és hivatása nemcsak a náci ideológia elleni küzdelemről szólt, számos maradandó gondolatot és tanítást hagyott az utókorra. Ő volt az, aki nem a keresztény hitet nézte, hanem a keresztény magatartást, annak legmélyebb gyökeréből, az ember teremtettségéből kiindulva arra szólította az embereket, hogy – Jézus tanításának megfelelően és azt komolyan véve – Isten teremtményeiként tekintsenek a másikra. Arra is, akit éppen üldöznek, akiket ártatlanul meghurcolnak, akiket gázkamrába visznek. Szerinte az ember akkor válik emberré, ha akár saját egzisztenciája kockáztatásával is, de az elesettért is teljes odaadással felelősséget vállal.

Aki képet akar kapni az első világháború előtti Németország császársága időtlennek vélt satbilitásáról, a weimari köztársaság vergődéséről, a náci uralom hátborzongató valóságáról, annak meg kell ismerkednie a XXI. Nemzetközi Könyvfesztiválra magyar fordításban is megjelent Bonhoeffer önéletrajzzal, amelyet Eric Metaxas, a New York Times neves szerzője állított össze Pásztor, mártír, próféta vagy kém címmel. Szétválaszthatatlanul mind a négy szerep Bonhoefferé, mégis, élete több volt, mint a négy, egyenként is összetett szerep együttese. Az ellenállás és a legyőzhetetlen hit megtestesítője.

LUKÁTSNÉ TAKÁCS ZSUZSANNA

Ez év áprilisában Bonhoeffer-konferencia lesz a Wesley János Lelkészképző Főiskola és a Magyarországi Evangélimu Testvérközösség közös szervezésében a Dankó utcában, ahol a 70 éve kivégzett lelkész munkásságával kapcsolatban hangzanak el előadások és sor kerül a Rajk László által készített emlékmű felszentelésére is.

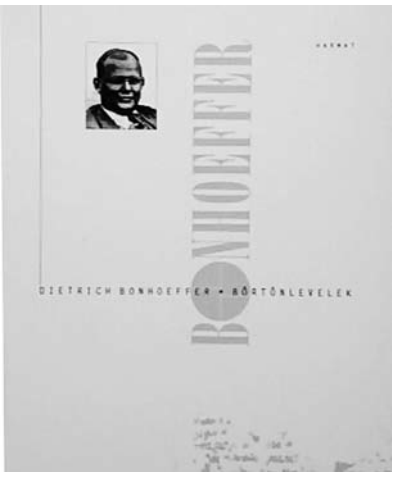

26-29 kulturapr:konyves 4/12/15 3:58 PM Page 2

KULTURÁLIS AJÁNLÓ

Milyen könyveket érdemes elolvasnunk?

Az utóbbi időszak egyyik legértdekesebb olvasmánya Radnóti Miklósné, **Gyarmati Fanni naplója**.

A Napló a költő-óriás özvegyének eredetileg gyorsírással feljegyzett emlékezései, amelyet a szerző 1935-ben, 23 éves korában, még házasságuk előtt kezdett el írni, szinte napról napra dokumentálva életüket. Megjelenít örömöt és bánatot, szenvedélyt és gyűlöletet, elég bátor ahhoz, hogy testi vágyról, félelemről, betegségről is írjon. Míg olvassuk, betekintést nyerünk a korszak művészeti életébe, megismerkedünk zsenikkel, középszerűekkel és pitiáner alakokkal egyaránt. Bemutatja Magyarország, és elsősorban Budapest békebeli arcának fokozatos megváltozását, a háború közeledtének egyre tragikusabb jeleit. És persze képletesen együtt élhetjük Radnótival és társával, Fannival a mindennapokat, követhetjük egészen közelről a szörnyű véget.

A szerelmeseknek mindössze 10 együtt töltött év jutott. Viszonylag gondtalannak ebből is csak az első évek nevezhetőek, aztán a félelem, a kiszolgáltatottság, majd Radnóti munkaszolgálatos időszaka következik. A napló utolsó mozzanataként az özvegy 1946-ban megtudja, hogy férjét 1944-ben meggyilkolták.

Gyarmati Fanni még majdnem 70 évet élt, naplóján nem változtatott, életükről sosem nyilatkozott. Úgy őrizte Radnóti Miklós emlékét, hogy hallgatásával vette körül.

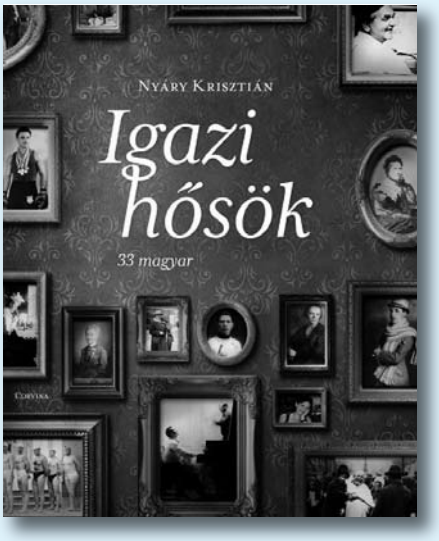

Nyáry Krisztián: Igazi hősök

33 különleges ember Magyarországról, a 19. és a 20. századból, a szerző messzemenőkig szubjektív válogatásában. Ahogy ő mondja: „ Ebben a könyvben olyan magyar emberekről írok, akik a nehezebb utat választották, és kisebbségben maradva is az igazságot képviselték. Emberekről, akik akkor cselekedtek, amikor szükség volt rá. Vagy egyszerűen csak végig mertek menni a saját útjukon, úgy, hogy másoknak ezzel példát mutattak. Ha egyáltalán összeköti bármi a hőseimet, akkor az mindössze annyi, hogy a megfelelő pillanatban jól döntöttek, és aztán képesek voltak kitartani a döntésük mellett."

A könyv szereplői nagyon különböző emberek. Vannak köztük mindenki által ismert nevek, vannak, akikről hallottunk már, de nem tudjuk miről voltak nevezetesek. Olyan is akad, akiről a többség életében nem hallott, de találkozunk olyan sztárokkal is, akikről csak azt hisszük, hogy mindent tudunk róluk.

Jane Wilde Hawking: Utazás a végtelenbe – A Mindenség elmélete

Jane a zseniális tudós, Stephen Hawking első felesége. Stephen Hawkingról talán mindenki hallott már. Van, akinek világra szóló felfedezéseinek valamelyike ismerős, hiszen ki ne találkozott volna a fekete lyuk elmélettel. Mások azért figyelhettek fel rá, mert mozgásképtelenül, speciális székbe szíjazva, különleges gépek segítségével „beszélve" is vállalta az ismeretterjesztést a nyilvánosság előtt.

Hawking különleges betegségét már a házasságkötése előtt diagnosztizálták, két évet jósolván neki. Azóta több mint 50 év telt el, és a tudós még mindig él és dolgozik.

26-29 kulturapr:konyves 4/12/15 3:58 PM Page 3

A mindenség elmélete az 1965 és 1990 közötti időszakról szól, amelyben felesége emberfeletti erővel próbálta férjét kiszolgálni és menedzselni. A különc zseni nem tűrt maga mellett más segítséget, így Jane minden szerepet magára vállalva, közös gyerekeiket is nevelve élte közös életüket.

Khaled Hosseini: Egyezer tündöklő nap

A világsikerű könyv története a ’80-as évek tálibok, terror és háborúk uralta Afganisztánjában játszódik.

A perzsa kultúra egykori bölcsőjének életét ellehetetleníti a terror és a háború. Az egyre kiszolgáltatottabb helyzetbe kerülő, két korábban egymást nem ismerő nő, Marjam és Leila között szétszakíthatatlan kötelék szövődik. A két nő sorsát összefonja a háború, a szenvedés és szeretteik elvesztése. A könyv azt sugallja, hogy nincs olyan helyzet, amiből az ember ne lenne képes felállni, ha egy másik emberben olyan támaszra talál, aki nem nézi a korábban köztük lévő társadalmi különbségeket.

A Libri kiadó gondozásában megjelent kötetet azoknak az olvasóknak ajánljuk, akik nem tudják elfogadni az akár a hagyományok, akár a törvények miatti kiszolgáltatottságot.

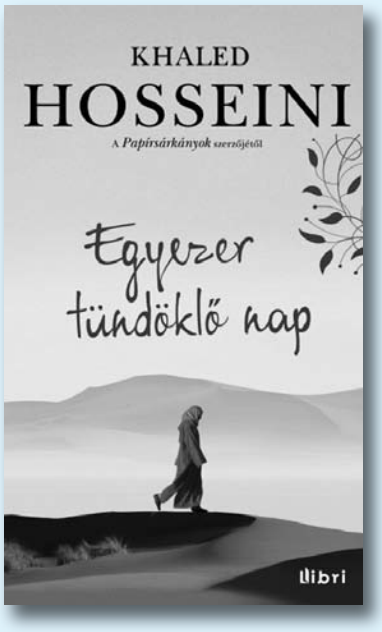

Kiállítások

Az első tűzoltó múzeumot az 1900-as évek elején hozta létre a budapesti Önkéntes Tűzoltó Testület, ahol bemutatták a korabeli tűzoltási eszközöket és az égés maradványait is. Hasonló házi múzeumok jöttek létre több vidéki tűzoltóságon és tűzoltószergyárban. Ezek a gyűjtemények a háborús pusztításnak és az azt követő évek túlbuzgó fémgyűjtésének estek áldozatául.

1955-ben az országos gyűjtőkörrel megindult gyűjtéssel vált lehetővé a **Tűzoltó Múzeum** megalapítása, amely 2012 óta egyre gazdagodó anyaggal Katasztrófavédelmi Központi Múzeumként működik a budapesti X. kerületben, a Martinovics téren. A gyerekek sisakokat próbálhatnak ki, életkoruknak megfelelően tűzvédelmi teszteket oldhatnak meg, de nagy sikerük van az időnként megrendezett tűzoltási bemutatóknak.

Megnyílt a Csók István életművéből válogatott, mintegy 70 alkotást felvonultató kiállítás a művész születésének 150. évfordulóján a Várkert Bazárban.

A 96 évet élt művész több mint 50 évig alkotott magas színvonalon. A derűs élet festője című tárlat július elejéig látható, olyan művek is, amelyek évtizedekig magángyűjtemények anyagát gazdagították.

A tárlaton az alkotások mellett a művész személyes tárgyait, archív fotókat és egyéb dokumentumokat is bemutatnak.

26-29 kulturapr:konyves 4/12/15 3:59 PM Page 4

Száznegyven festmény mutatja be **Vaszary János** festőművész alkotói korszakait azon a kiállításon, amely a Virág Judit Galériában nyílt Budapesten. A magyar és a külföldi magángyűjteményekből származó festmények mellett látványos installációkon és archív felvételeken keresztül bepillanthatunk a 20. század egyik legnépszerűbb művészének munkásságába.

Vaszary kezdetben naturalista, realista képeket festett. Az I. világháború idején egy rövid impresszionista korszak következett, majd az expresszionizmus felé fordult. Az utolsó és egyben leghosszabb alkotói korszakában, 1925-től az École de Paris, Dufy, Matisse és Van Dongen művészetének szellemében dolgozott.

Az érdeklődők a korai, naturalista alkotások és a tízes évek expresszív művei mellett a húszas-harmincas évek dekoratív virágcsendéleteivel, aktjaival, valamint a népszerű tengerparti élet- és városképekkel is megismerkedhetnek.

Vaszary János a huszadik század legsikeresebb és legismertebb magyar festőinek egyike. Kortársai, kritikusok, művészettörténészek és laikusok egyaránt nagyra értékelték művészetét, alkotásai iránt az érdeklődés ma is töretlen, festményei kimagasló árakon kelnek el itthon és külföldön is.

Mit nézzünk meg a színházban?

A budapesti Átrium Filmszínházban egy újabb, családi közegben játszódó Pintér Béla mű került színre, a **Bárki-bármikor**. A család, jelen esetben a nagymama, az apa, a fiú birkóznak az élettel. Az apa egyedül nevelte fel mozgássérült fiát, feladatát hihetetlen kitartással, áldozatvállalással, szeretettel teszi. Segítsége saját anyja, aki mindent megtesz értük, de önző, fojtogató, gúzsba kötő szeretettel teszi ezt.

A sérült fiú nősülni készül, a család nagy örömére tolókocsis szerelmét akarja elvenni. De a nász elmarad, mert a fiú beleszeret a gyógytornászába, amit az apa felháborodva ellenez.

A darab kerettörténete a dizájndrogok és az ezeket használó fiatalok világa, akik a kicsit átnevezett Budapesten, azaz Bujatesten élnek.

Az előadás végig szerepcserékkel, hallucinációkkal és alternatív valóságokkal játszik, tehát alapvetően azt mondja, hogy minden csak önáltatás és illúzió. Egy nagyon furcsa Budapesten vagyunk, ahol a Morbid körúton mászkálnak a szereplők, de lehetnének akár valahol máshol is, mert a darabot csak annyira értelmezhetjük a mai Magyarország valósága leképezésének, amennyire bármelyik másik helyének és korának.

A Katona József Színház vitte színre Joel Pommerat **A két Korea újraegyesítése** című színművét.

Megtévesztő a cím: szó sem esik politikáról, Koreáról. A közélet helyett a magánélet, pontosabban férfi és nő viszonyát látjuk számtalan megjelenítésben. Műfaja szerint stílusgyakorlatnak hívhatjuk az egymástól független rövid jeleneteket, az emberi kapcsolatok számtalan arcát.

26-29 kulturapr:konyves 4/12/15 3:59 PM Page 5

Irónia, romantika, tragédia, szenvedély, betegség, emelkedettség, banalitás, egyszóval az életünkben előforduló helyzetek és érzelmek szinte mindegyike felfedezhető a szkeccsekben, remek színészek interpretálásában. A cím magyarázata: valószínűleg előbb valósulhat meg a két ország egyesítése, mint ahogy a két nem között kitör a világbéke. A Gólem Színház színésznője, Nagy Mari a főszereplője a Kőleves étteremben előadott, a Szakácskönyv a túlélésért címmel játszott furcsa történetnek. A színmű alapja az ugyanezzel a címmel megjelent könyv, amelyben három nő a lichtenwörthi koncentrációs táborban „fejben" főz, recepteket vitatnak meg.

Az előadás további túlélők és családtagjaik visszaemlékezéseit is beleépíti a Hédi otthonában játszódó történetbe, ahol a mintegy harminc fős közönség a nagy családi asztal körül ül és ott hallgatja a történeteket a gyermekkorról, a háborúról, a lágerről, az 50-es évekről, a későbbi szocializmusról, majd a rendszerváltást követő világunkról. Vendégek vagyunk.

Gyerekekről, gyerekeknek szól az Egerben előadott édesbús történet, a **Kölyök**. A műfaj törvényeit betartva megható eseményekkel, sok tánccal, kellemes zenével adják elő Charlie Chaplin első gyermekének korai halála után készített filmjét, musicalra átdolgozva.

A darab hősei a Csavargó (Charlie Chaplin) és az Utcagyerek, Jacky. A Csavargó a parkban egy utcára kitett gyermeket talál. Az első pillanatban meg akar szabadulni a tehertől, de mivel ez nem sikerül, magához veszi padlásszobájába. A klasszikus némafilm karakterei elevenednek meg a musicalben: az utcanép, a rendőrök, a csavargók mind esendő és komikus figurák. Egy váratlan fordulat azonban felborítja a furcsa népség életét, Jacky, a kisfiú veszélybe kerül.

Néhány film-javaslat:

Fergeteges, sokszor abszurd fekete komédia a sodró lendületű, argentin-spanyol vígjáték, az **Eszeveszett mesék**.

Különálló epizódokból áll, főhősei olyan emberek, akik olyan események láncolatát indítják meg, amelyek fenekestül felfordítják az életüket. Azt látjuk, hogy hétköznapi történések hogyan vezethetnek elkerülhetetlen végjátékhoz. Látjuk, ahogy két autós perpatvara tragédiába torkollik, vagy azt,hogyan torolja meg egy menyasszony azt a sérelmet, hogy vőlegénye megcsalta, mi több, a szeretőjét is meghívta a lagziba. Sokszor drámai a vég, de a film mégis rászolgált a vígjáték műfaji meghatározásra, remek humor szövi át a történeteket.

Kihagyhatatlan élmény a magyar romantikus vígjáték, a **Liza, a rókatündér**. A hivatalos kritika és a civil közösség egyaránt kitörő örömmel fogadta, és nagyra értékelte ezt az új magyar filmet. Keveredik benne a jellegzetesen kelet-európai filmes hagyományok legjobbika a japán mitológiával és az Amelie-tipusú filmek mágikus varázsával.

Hőse Liza, a csinos ápolónő, aki a születésnapi kimenőjén elhatározza, hogy megtalálja élete szerelmét. A kiszemeltek azonban előbb-utóbb a másvilágon találják magukat. Liza, némi segítséggel arra a következtetésre jut, hogy ő egy elátkozott rókatündér. Nyomozás indul a halálesetek miatt, és tréfás bonyodalmak során Liza megpróbálja megtalálni az igazit.

Tititá címmel készült az a magyar dokumentumfilm, amely egy 18 éves fiúról, Antiról szól, aki egy roma nyomortelepen él.

Csodás lehetőség előtt áll: felveszik a Snétberger Zenei Tehetség Központba, ahol fejlesztheti tudását. Kiderül azonban, hogy még szintén nehéz sorsú társainál is hátrányosabb a helyzete, nem áll mögötte támogató család, zenész sincs a környezetében, helyzete szinte kilátástalan.

Alapvetően gyerekfilm a spanyol-argentin animációs film, a **Csocsó-sztori**, de remek szórakozás lehet az egész családnak. Eltér az amerikai filmek megszokott édeskés képi világától, a történet fantáziadús, és váratlan fordulatokkal is megörvendeztet.

Főhőse Amadeo, aki egy ismeretlen kis faluban él. Élete központi színtere kiskora óta a falucska közepén levő kis vendéglő, annak is a féltve őrzött csocsóasztalán a játék. Amadeo világa összeomlik, amikor visszatér Ász, az immár világhírű focista, hogy egy gyerekkori csocsó vereségért elégtételt vegyen Amadeón és a falun. A bosszút a csocsóasztal szétverésével kezdi. Amadeo mindössze egy játékost tud megmenteni, aki életre kel, és együtt indulnak Amadeóval felkutatni a többi játékost.

VIGYÁZZUNK AZ EGÉSZSÉGÜNKRE!

Az ENSz 1948-as megalakulásakor az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization) a következőképpen határozta meg az egészséget: "Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség hiánya".

A következőkben néhány olyan természetes anyagot ismertetünk, amelyekről kiderül, hogy kamránk polcain sok esetben megtalálhatóak, nagyanyáink használták ezeket. Felhasználásukkal nem helyettesítő a szakszerű orvosi kezelés és annak módosítására sem használhatóak az orvos tudta nélkül. Konkrét egészségi problémák esetén orvosától kell útmutatót kérnie.

Melyek a KAMRA legjobb GYÓGYÍTÓ SZEREI?

A hegyes levelű, az ablakpárkányon is nevelhető **aloé** az egyik legsokoldalúbb konyhai „orvosságok" egyike: vaskos levelei tartalmazzák azt a kocsonyás anyagot, amelyet legalább 5500 éve használnak gyógyításra. Orvosi célú alkalmazását először egy Kisztus előtt 3500 körül keletkezett egyiptomi papirusz említi.

A legenda szerint Arisztotelész azért beszélte rá Nagy Sándort az Indiai óceánban fekvő Socotra szigetének elfoglalására, hogy a hódító hozzájusson az ottani aloé készletekhez, amelyek elősegítették a sebesült harcosok gyorsabb gyógyulását .

Egészen más jellegű volt a Kleopátra – és a történelem más híres szépségei – nevéhez fűződő alkalmazás, a beszámolók szerint a bőrüket szépítették ezzel a növénnyel.

Az aloé a 17–18. században jutott el Afrikából Amerikába, ahol hamarosan az újvilági gyógyítók is fölfedezték hatékonyságát.

Noha az aloé 99 százaléka víz, a leveleiben lévő átlátszó gél hatásos gyógyító vegyületek egész sorát tartalmazza, amelyek a fájdalom és a gyulladás enyhítésével gyorsítják a gyógyulást, hidratálják a bőrt, előmozdítják a sebgyógyulást. Az aloé gélben a fájdalomcsillapító anyag segít a duzzanatok lelohasztásában.

Iráni kutatók 2009-ben 40 olyan tanulmányt elemeztek, amely felmérte az aloé hatékonyságát a bőr kezelésében. Megállapították, hogy a tudományos bizonyítékok alapján az aloé gél alkalmas a herpeszek, a pikkelysömör, a humán papillomavírus-fertőzés, a szebor-

30-32 kamra:Layout 1 4/12/15 4:00 PM Page 3

reás bőrgyulladás, a fagymarás és az égések kezelésére,a másod- és harmadfokú égések elfertőződésének megakadályozására.

1990-es évek közepén végzett orvosi vizsgálatok arra az eredményre jutottak, hogy a tiszta aloé gél fogyasztása az emésztőrendszer gyulladásainak csökkentése révén segíthet enyhíteni a vastagbélgyulladás fájdalmait.

Gyomorpanaszok és kisebb emésztési rendellenességek esetén nyugodtan rábízhatjuk magunkat a friss **borsmenta** gyógyító erejére. A növényben lévő illóolajok ellazítják az emésztőrendszert bélelő símaizmokat és ezzel segítenek a görcsök megszüntetésében. Légzésjavító és nyákoldó hatása miatt a borsmenta hasznos szer a meghűlés és köhögés ellen is.

A görög mitológia szerint amikor az istenek egyike, Hadész beleszeretett Menthébe, a nimfába, féltékeny felesége, Perszephoné annyira megharagudott, hogy Menthét növénnyé változtatta – mentává. Az ókori görög filozófus, Theophrasztosz ennek a mondának az alapján adta a kis növénynek a tudományosan ma is használt Mentha nevet.

A rómaiak főztek is a mentával, a görögök pedig ájulás ellen használták. A nagy 17. századi angol gyógynövényszakértő, Nicholas Culpeper azt írta a mentáról, hogy „rendkívül jó" nem kevesebb, mint 40 különféle egészségi probléma ellen. Javasolta egyebek közt fejfájás elmulasztására is.

A pontos hatóanyag-összetétel függ attól, hogy hol és hogyan termesztették a növényt, illetve melyik fajhoz és változathoz tartozik. A menta különböző változataiban általában megtalálható a mentol illóolaj, amely oldja az emésztőrendszer görcseit, enyhíti a gyomorfájást, légzésjavító és helyi fájdalomcsillapító hatású is.

Leveleiből tea főzhető, de felhasználható jeges víz ízesítésére, fagylalt díszítésére, illetve zöldségek és pirított húsok pikánsabbá tételre is.

Egy szelet citromot szopogatva vagy friss limonádét kortyolgatva nem csupán az üdítően savanykás ízt élvezhetjük. A **citrom** javítja az immunitást, erősíti az ereket, sőt, gátolhatja a rák kialakulásához vezető sejt szintű változásokat.

Torokfájásra nemigen kell jobb orvosság egy csésze forró víznél, amelyben elkeverünk egy jókora adag friss citromlevet és egy kanál mézet.

Az eredetileg úgy 2500 éve – valószínűleg a cédrátcitrom és a zöldcitrom (lime) keresztezésével – létrehozott citrom Kínából vagy Indiából származhat. Spanyolországban és Észak-Afrikában a mórok honosították meg, majd a 11. században a keresztesek terjesztették el Európa többi részén. Kolumbusz a második, 1493. évi útján vitte magával Amerikába, ahol Floridában már az 1500-as évek óta termesztik.

Egyetlen citromban (kb. 80 gramm) 42 milligramm C-vitamin van, ez az ajánlott napi bevitel fele.

A kaliforniai aranyláz idején az aranyásók citrom fogyasztásával védekeztek a skorbut ellen, olyan értékesnek tartották, hogy egyetlen darabért is hajlandóak voltak komoly összegeket fizetni.

A citromban lévő C-vitamin igen hatékony antioxidáns, segít a szívbetegség elleni védekezésben. A citromban igen sok citromsav található, amely segít megelőzni a vesekövek kialakulását.

Magyarországon is egyre népszerűbb az édes Meyer-citrom, amely csodálatos ízt ad az italoknak és a desszerteknek. Vélhetően Kínából származik, ahol a citrom és egy narancsfajta keresztezésével hozták létre, nevét a fajtára Kínában rábukkanó Frank Meyer kutatóról kapta. Az átlagos citromnál gömbölyűbb alakjáról és héjának enyhén narancssárga színéről ismerhető fel.

A savanyú, szájat összehúzó folyadékot, az **ecetet** többnyire saláták ízesítésére használják, pedig kiválóan alkalmas a baktériumok és a gombák elpusztítására, a leégés kellemetlen tüneteinek csillapítására, sőt, rovar- vagy medúzacsípések okozta fájdalom enyhítésére is. Az elmúlt 5000 évben szinte mindent kezeltek vele, a fejfájástól és az izomláztól kezdve egészen a fekete halálig, vagyis a pestisig. Valóban sokoldalúan használható: megfelelő módon alkalmazva nyugtathatja a gyomrot, megelőzheti a hallójárat-gyulladást, a hajat csillogóbbá, a bőrt puhábbá teheti. Egyesek esküsznek arra, hogy a mézzel és a meleg vízzel elkevert ecet megszüntetheti a lábizomgörcs okozta fájdalmat.

Mások az ajakherpesz felszárítására használják. S ha mindez nem volna elég, az ecet fertőtlenítő hatású, környezetbarát tisztítószer, amellyel ragyogóra tisztíthatóak az ablakok.

A Krisztus előtti 5000-ben

30-32 kamra:Layout 1 4/12/15 4:00 PM Page 4

a babiloniak datolyából készítettek ecetet, amelyet azután ételek savanyítására és tartósítására használtak.

Az ókori urnákban talált maradványok arra utalnak, hogy az egyiptomiak is alkalmazták, valószínűleg hasonló célokra.

Az ecetet az Ó- és az Újszövetség is említi: Ruth könyvében megemlítik, hogy a földeken végzett egész napos munka után Ruth ecetbe mártott kenyérrel frissíti föl magát.

Hippokratész, az orvostudomány görög atyja mézzel kevert ecetet ajánlott egy sor betegségre, többek között a köhögés vagy a meghűlés kezelésére.

Ecet tulajdonképpen bármilyen növényből készíthető, ami képes az erjedésre. A különböző ecetfélék közös vonása a savas kémhatás, amely a nagy koncentrációjú ecetsavnak köszönhető.

Japán kutatók egy közelmúltban elkészült tanulmányban arról számolnak be, hogy amikor egereket zsírban gazdag étrenden tartottak, és mellette ecetes étrend-kiegészítőket is kaptak, nagyjából 10 százalékkal kevesebb zsír rakódott le a testükben, mint a csak zsíros táplálékkal etetett egerekében.

A kutatók úgy vélik, hogy az ecet gátolja a zsír felhalmozódását a szervezetben. Emiatt újabban divatos az ecet-fogyókúra, de fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a túl sok ecet gyomorpanaszokat okozhat.

Az élelmiszerboltokbankapható zöld üveges ecet ipari alkoholból készül, amelyet biomasszából vagy kőolajszármazékokból hoznak létre.

A biológiai úton, erjedéssel előállított ecetek megőrzik az alapanyag íz- és illatanyagát, jótékony hatásait.

Hazánkban az ecet ismét reneszánszát éli, újra népszerű a borecet, de nagyon jó a fehér- vagy vörösborból készült olasz származású balzsamecet is, amit elsősorban sajtok, húsok ízesítésére használnak, alacsony savtartalma miatt.

A gyümölcseceteket almából, bogyós gyümölcsökből készítik.

Az erjesztett rizsből előállított rizsecet a távolkeleti konyha igen kedvelt alapanyaga.

Mivel a benne lévő szénhidrátok főként a lassabban emésztődő összetett szénhidrátok közé tartoznak, a búzacsíra csökkentheti a 2-es típusú cukorbetegség veszélyét. A **búzacsíra** pehely formájában a boltokban a gabonakészítmények között található, kapható pirítva és nyersen is. A zsírtalanított búzacsírában sokkal kevesebb az E-vitamin, viszont nem igényel hűtést, ezért szekrényben is tárolható.

Javasolt sütéshez-főzéshez is használni, kellemes diószerű az íze. Készíthetünk rizspudingot, kávétortát, almás kekszet, szórhatjuk salátákra, hozzákeverhetjük fasírozottakhoz, de használhatjuk panírozáshoz is.

A búzacsíra az emberiség egyik legrégebben termesztett gabonaféléje, legalább 9000 éve vetik és aratják. Az ókorban a búza a jólét, a termékenység, a bőség és az élet jelképe volt, az amerikai indiánok is termesztették, kenyeret és tortillát készítettek, italokat főztek belőle.

Kiváló hatású immunerősítő, az ingadozó vércukorszintet segíthet beállítani, de a szív- és érrendszeri betegségekben is javasolt a fogyasztása.

A k i k nem kedvelik a fűszeres ételeket, gyakran úgy gondolják, hogy a csípőspaprika-imádók tönkreteszik a szájukat és az emésztőrendszerüket. Erről azonban szó sincs.

A **Cayenne-bors** (valójában őrölt csilipaprika) és más erőspaprika-készítmények okozta égető érzés az egészségre sok szempontból kedvezően ható, kapszaicin nevű vegyületnek tulajdonítható. Ma már tudjuk, hogy a csípős ételek fogyasztása kis mennyiségben előnyös lehet – hozzájárulhat a fájdalomcsillapításhoz és az elzáródott légutak felszabadításához, segíthet megszabadulni a fölösleges kilóktól, késleltetheti a cukorbetegség szövődményeinek a kialakulását.

Minél csípősebb a csilipaprika, annál több kapszaicin van benne, a kapszaicint számos izületi- és izomfájdalmak elleni krémben, balzsamban és tapaszban alkalmazzák, használják műtétek utáni és övsömör okozta fájdalom enyhítésére is, de serkenti az anyagcserét is.

A Cayenne-bors kedvező hatásait és az ételeknek kölcsönzött csodás ízét már régóta ismerik. Bizonyítékok vannak arra, hogy az amerikai indiánok legalább 9000 éve használják gyógyszerként és táplálékként, az indiai, kínai, japán és koreai hagyományos gyógyítók étvágytalanság és emésztési zavarok ellen ajánlották.

A világ laboratóriumaiban lázasan dolgoznak annak kiderítésén, hogyan lehetne hasznosítani a kapszaicin daganatellenes hatásait.

A Reader's Digest KAMRAPATIKA címmel megjelent könyve alapján összeállította:
DIBÁS GABRIELLA

33 megrendelo:Layout 1 4/7/15 1:03 PM Page 1

ELŐFIZETÉS

az *Új Magiszter* magazinra

Kedves Óvodapedagógusok, Tanítók, Tanárok!

Az Új Magiszter a pedagógusok és diákok évente négy alkalommal megjelenő életmód- és iskolamagazinja. **Éves előfizetési díja: 1500 Ft.**

Amennyiben az intézményen belül – akár könyvtár számára is – egyszerre öt példányt rendelnek meg, a megrendelés összegéből 10%-os kedvezményt adunk.

A magazin megrendelhető a mellékelt megrendelőlapon, a pénzösszeg egyidejű átutalásával.

A megrendelésről a számlát az első megküldött lappal együtt postázzuk.

Bankszámlaszámunk: **OTP Bank Nyrt. 11708001-20520380**

Cím: **MET Központi Iroda 1086 Budapest, Dankó utca 11.**

ELŐFIZETÉS AZ ÚJ MAGISZTER MAGAZINRA

Megrendelem az Új Magiszter című magazint ☐ példányban,
a ..... intézmény,
illetve ..... magánszemély részére.
Pontos név és cím: .....
.....

A megrendeléssel együtt az előfizetés díját átutalom.

.....

.....
aláírás

34 vegenyeredmeny:Layout 1 4/12/15 4:01 PM Page 2

A SZENTFÖLDRŐL MEGHIRDETETT NÉGYFORDULÓS VERSENY-JÁTÉK MEGFEJTÉSEI

Első forduló *(2013/1. szám, december)*
Az első kép Jeruzsálemet mutatja, amelyet a zsidó és a palesztin nép is a fővárosának tart, a judaizmus és az iszlám szent helyeivel, a Szikladómmal és a Siratófallal.

A második képen a Libanoni hegységből eredő és a Genezáreti tavon keresztül folyó, a Holt tengerbe torkolló Jordán folyó látható, a négy állam, amelynek a területét érinti: Libanon, Szíria, Izrael és Jordánia.

Második forduló *(2014/1. szám, március)*
Az első kép: a Nagy Heródes által építtetett, a rómaiak által megtámadott és elfoglalt erőd, a Maszada, ahol a védők csoportos öngyilkosságot követtek el.

A második képen az a Kumrán közelében található barlangot látjuk, ahol megtalálták a bibia-kutatásokat jelentősen befolyásoló Holt-tengeri tekercseket. A barlang lakói az eszénus vallást követték.

Harmadik forduló *(2014/2. szám, június)*
Az első képen látható tenger elnevezései: Galileai-tenger, Kinneret-tó, Tiberias-tó, Genezáreti tó, a tengerszint feletti magasság: -210 m. A tengerhez Jézus csodatételei köthetőek.

A második képen bemutatott erődítmény ókori, középkori és mai neve: Akkó, Ptolemaisz, Acra, Akers, Acre, Accho, Acco, Hacco, St. Jean d'Acre, Akra.

A térség jelentősebb keresztesvárai: Kerak, Shobak, Belvoar, és a magyar kutatók által feltárt Marquab.

A templomosok, a johanniták, az ispotályosok és a német lovagrend a Jeruzsálemi Királyság legnagyobb egyházi lovagrendjei.

Negyedik forduló *(2014/3. szám, október)*
Az első képen a Kincstár a nabateus nép egykori fővárosában, Petrában (jelentése: szikla) található.

A második kép: a Mózes-hegy lábánál, a Jusztiniánus császár által építtetett Szent Katalin kolostor a görög-ortodox szerzetesrendé. A Biblia szerint ezen a hegyen vették át a kőtáblákat.

Mind a négy forduló feladatait sikeresen oldotta meg Lónyai Zsuzsanna, a MÁV-telepi iskola igazgatója. Gratulálunk! Jutalomként részt vehet egy szentföldi utazáson.